Ochrana práv podezřelých a obviněných dětí v trestním řízení

Kompendium dobré praxe napříč Evropskou unií

Červen 2026

International Commission of Jurists (ICJ), složená až ze 60 významných soudců a právníků ze všech regionů světa, prosazuje a chrání lidská práva prostřednictvím nástrojů právního státu a využívá své jedinečné odborné právní znalosti k rozvoji a posilování národních a mezinárodních soudních systémů. ICJ, založená v roce 1952 a působící na pěti kontinentech, si klade za cíl zajistit postupný rozvoj a účinné uplatňování mezinárodních lidských práv a mezinárodního humanitárního práva, zajistit realizaci občanských, kulturních, hospodářských, politických a sociálních práv, chránit dělbu moci a zaručit nezávislost soudnictví a právnické profese.

Ochrana práv podezřelých a obviněných dětí v trestním řízení

© Copyright International Commission of Jurists

Vydáno v červnu 2026

International Commission of Jurists (ICJ) povoluje bezplatné reprodukce výňatků z jakékoli své publikace za podmínky řádného uvedení zdroje a zaslání kopie publikace obsahující daný výňatek na její sídlo na následující adresu:

International Commission of Jurists
Rue des Buis 3 P.O. Box 1740
1211 Ženeva 1
Švýcarsko
t: +41 22 979 38 00
www.icj.org

Při vypracování tohoto kompendia byly velmi užitečné příspěvky národních expertů a partnerů projektu, včetně **Fóra pro lidská práva (FORUM)** z České republiky a Slovenska, **Bulharského helsinského výboru (BHC)**, **Helsinské nadace pro lidská práva (HFHR**) v Polsku, **Défense des Enfants International (DEI Belgique)** v Belgii a **Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM)** v Nizozemsku.

Na vzniku tohoto kompendia se významnou měrou podílela také Charlotte Veator, stážistka programu Mezinárodní komise právníků (ICJ) pro Evropu a Střední Asii (ECA), která připravila jeho první návrh. Na jeho vzniku se dále podíleli Karolína Babická, hlavní právní poradkyně ICJ ECA; Viktoryia Konashava, právní výzkumnice ICJ ECA; a Temur Shakirov, ředitel ICJ ECA. Livio Zilli, zástupce ředitele právního a metodického oddělení ICJ, provedl právní revizi textu.

Funded by
the European Union

Financováno Evropskou unií. Názory a stanoviska vyjádřená v tomto dokumentu jsou však pouze názory a stanoviska autora (autorů) a nemusí nutně odrážet názory a stanoviska Evropské unie nebo Evropské komise. Za tyto názory a stanoviska nenese odpovědnost ani Evropská unie, ani poskytovatel grantu.

Ochrana práv podezřelých a obviněných dětí v trestním řízení

Kompendium dobré praxe napříč Evropskou unií

Červen 2026

Obsah

I. Úvod ... 1
II. Procesní práva ... 3
1. Právo na právního zástupce ... 3
1.1. Mezinárodní a unijní právní standardy ... 3
1.2. Porušování práv a mezery v implementaci ... 6
1.3. Dobrá praxe ... 10
2. Právo na informace o obvinění a právech ... 12
2.1. Mezinárodní a unijní právní standardy ... 12
2.2. Porušování práv a mezery v implementaci ... 14
2.3 Dobrá praxe ... 15
3. Záruky v souvislosti se zbavením svobody ... 16
3.1. Mezinárodní a unijní právní standardy ... 16
3.2. Porušování práv a mezery v implementaci ... 20
3.3. Dobrá praxe ... 25
III. Časté překážky bránící dětem v uplatňování jejich práv ... 29
1. Diskriminační praktiky ovlivňující výkon procesních práv ... 29
1.1. Mezinárodní a unijní právní normy ... 29
1.2. Porušování práv a mezery v implementaci ... 30
1.3. Dobrá praxe ... 33
2. Děti mladší než je věk trestní odpovědnosti ... 34
2.1. Mezinárodní a unijní právní normy ... 34
2.2. Porušování práv a mezery v implementaci ... 35
2.3. Dobrá praxe ... 36

I. Úvod

Děti, které se dostanou do styku s trestním soudnictvím jako podezřelé nebo obviněné osoby, často čelí závažnému porušování svých lidských práv, především práva na aktivní účast v trestním řízení.[1] Riziko porušování lidských práv u dětí, které jsou údajně v rozporu se zákonem a které přicházejí do styku s trestní justicí jako podezřelé nebo obviněné osoby, může být ještě větší u dětí ze znevýhodněného nebo jinak marginalizovaného prostředí, jelikož jejich tíživou situaci mimo jiné zhoršují jazykové bariéry, omezený přístup k právní pomoci a diskriminační praktiky.

Zajištění toho, aby se děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými, mohly smysluplně účastnit trestního řízení, má zásadní význam pro zaručení jejich práva na spravedlivý proces.[2] Ačkoli existuje řada mezinárodních a regionálních nástrojů v oblasti lidských práv, jako je Úmluva Organizace spojených národů (OSN) o právech dítěte (ÚOPD),[3] Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (MPOPP),[4] Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (EÚLP),[5] Pokyny Rady Evropy k justici vstřícné k dětem[6] a směrnice Evropské unie (EU) 2016/800 o procesních zárukách pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými osobami v trestním řízení,[7] jejich účinná implementace zůstává ve všech členských státech EU výzvou. Navzdory těmto nástrojům se děti, zejména ty ze znevýhodněného nebo jinak marginalizovaného prostředí, při kontaktu s trestním soudnictvím jako podezřelé nebo obviněné osoby nadále potýkají se systémovými překážkami při uplatňování svého práva na spravedlivý proces a dalších práv.

V rámci projektu *„Přístup ke spravedlnosti pro děti obviněné a podezřelé v trestním řízení" (ACCESS)* byly provedeny podkladové studie v šesti zúčastněných zemích: Belgii, Bulharsku, České republice, Nizozemsku, Polsku a na Slovensku.[8] Tyto studie zkoumaly jak právní rámce, tak praktické uplatňování práva

---

[1] Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA). 2022. *Děti jako podezřelé nebo obviněné osoby v trestním řízení*. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2022-children-procedural-safeguards_en.pdf, s. 1.

[2] Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), 2023. *Rámec pro soudnictví přátelské k dětem: Budování soudního systému zaměřeného na člověka.* *https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2023/11/oecd-child-friendly-justice- framework_40b81cd7/6a60970e-en.pdf*, s. 9.

[3] Úmluva OSN o právech dítěte (ÚOPD), přijatá Valným shromážděním jako součást rezoluce 44/25, dokument OSN A/RES/44/25 (20. listopadu 1989).

[4] Mezinárodní pakt OSN o občanských a politických právech (MPOPP), přijatý Valným shromážděním jako součást rezoluce 2200A(XX1) dne 16. prosince 1966.

[5] Rada Evropy, Evropská úmluva o ochraně lidských práv základních svobod (EÚLP), ETS č. 5 (4. listopadu 1950).

[6] Rada Evropy, Pokyny Výboru ministrů Rady Evropy k justici vstřícné k dětem, přijaté Výborem ministrů Rady Evropy dne 17. listopadu 2010, a důvodová zpráva (Pokyny k justici vstřícné k dětem, 2010).

[7] Evropská unie, směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/800 ze dne 11. května 2016 o procesních zárukách pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými osobami v trestním řízení (směrnice (EU) 2016/800), Úř. věst. L 132, 21. května 2016.

[8] Podkladové studie byly vypracovány národními partnery s odbornými znalostmi a povědomím o příslušných vnitrostátních kontextech, což zajistilo relevantnost a přesnost při zohlednění místních právních a procesních rámců. DEI Belgique, BHC, FORUM, NJCM, HFHR. 2025. *Podkladové studie o procesních právech dětí, které jsou podezřelými a obviněnými v trestním řízení v Belgii, Bulharsku, České republice, Nizozemsku, Polsku a na Slovensku podle směrnice (EU) 2016/800 (Podkladové studie).*

na spravedlivé soudní řízení pro děti, které se dostanou do kontaktu s trestním soudnictvím jako podezřelé nebo obviněné osoby v každém národním kontextu. Zjištění identifikovala několik kritických problémů,[9] které byly dále prozkoumány během nadnárodního kulatého stolu a v sérii navazujících online workshopů[10] určených pro čtyři profesní skupiny: (1) právníky; (2) soudce; (3) sociální pracovníky a probační úředníky; (4) a státní zástupce a příslušníky orgánů činných v trestním řízení.

Toto **kompendium dobré praxe** shrnuje poznatky získané prostřednictvím mezinárodních výměn mezi odborníky působícími v oblasti trestního soudnictví. Představuje klíčové problémy, včetně rizik porušování práv dětí, zjištěných ve všech šesti výše uvedených zemích EU, a zdůrazňuje slibné postupy, které lze přizpůsobit a replikovat v různých jurisdikcích za účelem ochrany lidských práv dětí, které se dostanou do kontaktu se systémem trestním justice jako podezřelé nebo obviněné osoby.

Kompendium zkoumá lidská práva podezřelých a obviněných dětí v trestním řízení, přičemž se zaměřuje především na právo na spravedlivý proces; právo na osobní svobodu a bezpečnost; právo na ochranu před diskriminací; a právo na rovnost před zákonem a rovnou ochranu ze strany zákona, v souladu s mezinárodním právem v oblasti lidských práv i příslušnými právními nástroji EU. Kompendium je určeno jako zdroj informací pro členské státy EU; poskytuje jasný a ucelený přehled mezinárodních a unijních norem a postupů s cílem podpořit jejich důslednou implementaci a posílit ochranu lidských práv dětí v systémech trestního soudnictví.

Kromě toho, že čerpá z národních zkušeností zdokumentovaných ve výše zmíněných podkladových studiích, poskytuje toto kompendium také přehled relevantních mezinárodních a regionálních právních norem a zabývá se klíčovými průřezovými otázkami, které mají dopad na právo dětí na spravedlivý proces v kontextu trestního řízení. Konkrétně se zaměřuje na pět klíčových oblastí:

1) Právo na advokáta jako klíčový prvek práva na obhajobu;
2) Právo na informace o obvinění a právech;
3) Záruky související se zbavením osobní svobody;
4) Diskriminační praktiky; a

[9] Patří sem nerovnosti v zacházení s dětmi ze zranitelných skupin (zejména s dětmi z menšin, dětmi se zdravotním postižením a dětmi ze socioekonomicky znevýhodněného prostředí); problematické překrývání opatření v oblasti rodinného práva a trestního práva, zejména v případech týkajících se dětí, které nedosáhly věku trestní odpovědnosti; strukturální rysy některých systémů soudnictví ve věcech dětí, v nichž mohou přístupy založené na sociálním zabezpečení nebo paternalistické přístupy vést k tomu, že s dětmi je zacházeno především jako s objekty ochrany nebo zásahu, a nikoli jako s nositeli práv, jimž náleží plné procesní záruky; nedostatky v právních rámcích, které omezují uplatňování záruk v raných fázích řízení; a značné rozpočtové a kapacitní omezení, která mají dopad na odbornou přípravu, právní pomoc, specializované služby a infrastrukturu. Studie dále poukazují na nedostatky v praktickém uplatňování klíčových procesních práv, včetně práva na právní pomoc, práva na informace, kvality a účelu individuálních posouzení a nejednotného uplatňování zbavení osobní svobody jako krajního opatření.

[10] Online workshopy pro právníky, 22. a 29. dubna 2025. https://www.icj.org/eu-access-to-a-lawyer-in-juvenile- justice-proceedings-remains-a-key-concern-in-several-eu-member-states/; Online workshopy pro sociální pracovníky a kurátory, 28. dubna a 5. května 2025. https://www.icj.org/eu-better-support-structures-for-children-in- conflict-with-the-law-are-needed/; Online workshopy pro soudce, 14. a 21. května 2025. https://www.icj.org/eu- judges-discuss-the-need-for-stronger-individual-assessments-and-alternatives-to-detention-for-children-in-conflict- with-the-law/. Webinář pro státní zástupce a pracovníky orgánů činných v trestním řízení, 27. října 2025. https://www.icj.org/eu- experts-highlight-the-need-to-address-inequality-and-expand-alternatives-to-child-pre-trial-detention-in-criminal- proceedings/.

5) Zacházení s dětmi, které jsou podezřelé nebo obviněné ze spáchání trestného činu, ale nedosáhly věku trestní odpovědnosti.

V každé z těchto klíčových oblastí kompendium uvádí relevantní právní standardy, identifikuje potíže, s nimiž se šest výše zmíněných zemí EU potýká při implementaci a dodržování těchto norem a svých závazků vyplývajících z mezinárodního práva, a poukazuje na příklady dobré praxe, které byly vyvinuty v rámci snahy o řešení těchto potíží. Tyto příklady nabízejí praktické pokyny a inspiraci pro odborníky v oblasti práva a spravedlnosti v celé EU, kteří se snaží zlepšit dodržování práva dětí na spravedlivý proces, mimo jiné prostřednictvím zavádění procesních záruk, a zajistit nediskriminační přístup ke spravedlnosti pro všechny děti, které přicházejí do styku s trestním soudnictvím, ať už jako podezřelé nebo obviněné osoby.

II. Procesní práva

1. Právo na obhájce

1.1. Mezinárodní a unijní právní standardy

Děti, které jsou v trestním řízení podezřelé nebo obviněné, mají **právo na právní pomoc**, která je nedílnou součástí práva na obhajobu, subjektivním právem a klíčovou složkou práva na spravedlivý proces v rámci trestního řízení, uznávanou v celé řadě mezinárodních a regionálních nástrojů v oblasti lidských práv.[11] Patří mezi ně MPOPP (článek 14), ÚOPD (články 12, 37 a 40), EÚLP (článek 6) a Listina základních práv EU (LZPEU, články 24, 47 a 48). Tyto nástroje spolu se směrnicí EU 2016/800 o procesních zárukách pro děti v trestním řízení zaručují právo dítěte na spravedlivý proces a stanoví základní standardy pro právní pomoc a procesní záruky, které zajišťují a chrání lidská práva dětí, které přicházejí do styku s trestním soudnictvím jako podezřelé nebo obviněné osoby. Směrnice 2016/800 stanovuje procesní záruky, jejichž cílem je zajistit, aby děti, které jsou v trestním řízení podezřelými nebo obviněnými osobami, tomuto řízení rozuměly a mohly se na něm účinně podílet,

[11] Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (MPOPP), článek 14 odst. 3 písm. d): *„Každý, kdo je obviněn z trestného činu, má mít tyto minimální záruky: … má být souzen za své přítomnosti a obhajovat se osobně nebo prostřednictvím obhájce, kterého si sám zvolí; má být poučen o svých právech a má mu být poskytnuta právní pomoc v každém případě, kdy toho zájmy spravedlnosti vyžadují, a aniž by v takovém případě sám platil náklady, jestliže nemá dostatečné prostředky k úhradě*"; Úmluva o právech dítěte, článek 37 písm. d): *„každé dítě zbavené svobody mělo právo okamžitého přístupu k právní nebo jiné odpovídající pomoci*", článek 40 odst. 2 písm. b) bod ii): „být okamžitě a přímo, v nutných případech prostřednictvím svých rodičů nebo zákonného zástupce, informováno o obviněních proti němu vznášených, a mít při přípravě a při uplatnění své obhajoby právní nebo jinou potřebnou pomoc"; EÚLP, článek 6 odst. 3; Pokyny Výboru ministrů Rady Evropy k justici vstřícné k dětem, oddíl 2. Právní poradenství a zastoupení, odst. 37: *„děti by měly mít právo na vlastní právní poradenství a zastoupení*"; *Blokhin v. Rusko*, Evropský soud pro lidská práva (ESLP), stížnost č. 47152/06, rozsudek ze dne 23. března 2016, odst. 199; *Salduz v. Turecko*, ESLP, stížnost č. 36391/02, rozsudek ze dne 27. listopadu 2008, bod 62; směrnice (EU) 2016/800, článek 6 odst. 1 a 2: *„Členské státy zajistí, aby byl dětem … nápomocen obhájce, aby tak mohly využít svých práv na obhajobu účinným způsobem* ".

uplatnit své právo na spravedlivý proces a zabránit recidivě prostřednictvím posílené sociální integrace, pokud se skutečně dopustily trestného činu.[12]

Judikatura Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) rovněž uznala právo dítěte na advokáta, zejména v případech jako *Blokhin v. Rusko*[13] a *Salduz v. Turecko*.[14] Právo na právní pomoc se vztahuje nejen na děti, které jsou zatčeny nebo zadrženy, ale také na ty, které jsou v rámci trestního řízení podezřelými nebo obviněnými osobami, i když nejsou zbaveny svobody.[15] Toto právo musí být zaručeno **od nejranější fáze řízení**.[16] Děti musí mít zejména přístup k advokátovi *„před výslechem ze strany policejního nebo jiného orgánu činného v trestním řízení nebo soudního orgánu; při provádění vyšetřovacího či jiného úkonu za účelem shromáždění důkazů příslušnými orgány; bez zbytečného odkladu po zbavení osobní svobody; a v přiměřené lhůtě předtím, než se dostaví před soud příslušný v trestních věcech*".[17]

ESLP opakovaně zdůraznil význam včasného přístupu k advokátovi pro ochranu práv dítěte a zajištění jeho účinné účasti v řízení.[18] Ačkoli se značná část judikatury týká dětí ve vazbě, samotné právo se vztahuje stejně na všechny děti podezřelé nebo obviněné ze spáchání trestného činu, které se nacházejí na svobodě. ESLP dále rozhodl, že aby bylo zajištěno, že právo na spravedlivý proces bude *„praktické a účinné*", výpovědi učiněné bez přístupu k právní pomoci by neměly být připuštěny jako důkaz, jelikož jejich použití může nenapravitelně poškodit práva obhajoby.[19] Aby byly odstraněny překážky v přístupu ke spravedlnosti a zaručeno právo na spravedlivý proces, včetně práva na obhajobu, **musí být právní pomoc poskytována bezplatně v případech, kdy si ji dítě nemůže dovolit**.[20] To se vztahuje na všechny děti, včetně těch ze znevýhodněného nebo marginalizovaného prostředí, ale není na ně omezeno.[21] Rada Evropy doporučuje, aby *„děti měly přístup k bezplatné právní pomoci za stejných nebo mírnějších podmínek*

[12] Směrnice (EU) 2016/800, preambule bod 1.

[13] *Blokhin v. Rusko*, ESLP, stížnost č. 47152/06, rozsudek velkého senátu ze dne 23. března 2016, bod 199: „s ohledem na zvláštní zranitelnost dětí a s přihlédnutím k jejich stupni zralosti a intelektuálním a emocionálním schopnostem Soud zdůrazňuje zejména zásadní význam zajištění přístupu k obhájci v případě, že je zadržená osoba nezletilá."

[14] *Salduz v. Turecko*, ESLP, stížnost č. 36391/02, rozsudek velkého senátu ze dne 27. listopadu 2008, bod 62 „Soud zdůrazňuje zásadní význam zajištění přístupu k advokátovi v případě, že je zadržená osoba nezletilá… absence advokáta během jeho policejní vazby nenapravitelně ovlivnila jeho práva na obhajobu."

[15] Amnesty International, 2014. *Příručka pro spravedlivý proces – druhé vydání (Fair Trial Manual, 2014)*, https://www.amnesty.org/fr/documents/pol30/002/2014/en/, s. 43.

[16] Výbor pro práva dítěte, Obecný komentář č. 24 (2019) k právům dětí v systému soudnictví pro děti (Výbor pro práva dítěte, GC č. 24), 18. září 2019, CRC/C/GC/24, odst. 49.

[17] Směrnice (EU) 2016/800, čl. 6 odst. 3.

[18] *Blokhin proti Rusku,* ESLP, stížnost č. 47152/06, rozsudek velkého senátu ze dne 23. března 2016, bod 198: „Článek 6 odst. 1 vyžaduje, aby byl zpravidla zajištěn přístup k advokátovi, jakmile je podezřelý vyslýchán policií, ledaže by s ohledem na konkrétní okolnosti každého případu bylo prokázáno, že existují závažné důvody k omezení tohoto práva". Soud rovněž konstatoval, že „zvláštní zranitelnost obviněného v počátečních fázích policejního výslechu lze náležitě kompenzovat pouze pomocí advokáta, jehož úkolem je mimo jiné napomáhat zajistit dodržování práva obviněného neobviňovat sám sebe."

[19] *Salduz v. Turecko*, ESLP, stížnost č. 36391/02, rozsudek velkého senátu ze dne 27. listopadu 2008, bod 55.

[20] Příručka pro spravedlivý proces, 2014, s. 46.

[21] Úřad OSN pro drogy a kriminalitu. 2013. *Zásady a pokyny OSN týkající se přístupu k právní pomoci v systémech trestního soudnictví (Zásady a pokyny OSN týkající se přístupu k právní pomoci),* rezoluce 67/187 přijatá Valným shromážděním dne 20. prosince 2012, zásady 10 a 11.

jako dospělí."[22] Směrnice EU 2016/800 ukládá členským státům povinnost *„zajistit, aby vnitrostátní právní předpisy týkající se právní pomoci zaručovaly účinné uplatňování práva na pomoc advokáta*."[23]

Výbor pro práva dítěte doporučuje, aby *„státy zajistily účinné právní zastoupení* ***zdarma*** *pro všechny děti, které čelí trestnímu stíhání před soudními, správními nebo jinými veřejnými orgány*."[24] Výbor dále požaduje, aby dětem byla poskytnuta pomoc při přípravě a přednesení jejich obhajoby.[25] Ačkoli mají státy určitou volnost při určování způsobu poskytování této pomoci, měla by být vždy bezplatná, aby bylo zajištěno, že žádnému dítěti nebude bráněno v uplatňování jeho práv.[26]

Další zásadní zárukou práva dítěte na účinný přístup k právníkovi je možnost účinně s ním komunikovat. To zahrnuje i právo na důvěrnou komunikaci. Dítě má navíc právo na přiměřený čas a podmínky k přípravě obhajoby a na přístup k kompetentnímu právníkovi, kterého si samo zvolí nebo kterého mu přidělí stát.[27] MPOPP zaručuje všem obžalovaným právo na *„dostatečný čas a prostředky k přípravě obhajoby a ke komunikaci s obhájcem podle vlastního výběru".*[28] Podobně Výbor pro práva dítěte vyzývá k tomu, aby *„neexistovala žádná omezení schopnosti dítěte důvěrně a kdykoli komunikovat se svým obhájcem".*[29]

ESLP potvrdil, že důvěrná komunikace s advokátem je nezbytnou součástí spravedlivého soudního řízení.[30] Soud tuto záruku důsledně prosazuje a zdůrazňuje, že *„advokát musí mít možnost poradit se se svým klientem v soukromí a přijímat od něj důvěrné pokyny.*"[31] Ve stejném duchu Rada Evropy stanovila, že zadrženým osobám, které ještě nebyly souzeny, musí být umožněno přijímat návštěvy právních poradců a vyměňovat si s nimi důvěrné pokyny, přičemž uvedla, že tyto rozhovory *„mohou probíhat v dohledu, ale mimo doslech, ať už přímý či nepřímý, policisty nebo úředníka dané instituce".*[32] Směrnice EU 2016/800 toto právo posiluje a vyžaduje, aby členské státy zajistily, že se děti mohou soukromě setkávat se svým advokátem a že je respektována důvěrnost takové komunikace.[33] Tyto záruky jsou zásadní pro zajištění toho, aby se dítě mohlo účinně podílet na své obhajobě a aby bylo plně chráněno jeho právo na spravedlivý proces i další práva.

Kromě zajištění přístupu k obhájci jsou stejně důležité i **odbornost a účinnost** tohoto právního zastoupení. Výbor pro práva dítěte zdůrazňuje, že *„trvalé a*

---

[22] Pokyny k justici vstřícné k dětem, 2010. Oddíl 2. Právní poradenství a zastoupení, odst. 38.
[23] Směrnice (EU) 2016/800, článek 18.
[24] Výbor pro práva dítěte, obecný komentář č. 24, odst. 51.
[25] Výbor pro práva dítěte, obecný komentář č. 10 (2007) Práva dětí v systému soudnictví pro mladistvé (Výbor pro práva dítěte, obecný komentář č. 10), 25. dubna 2007, CRC/C/GC/10, odst. 49.
[26] *Tamtéž*, odst. 49.
[27] Příručka o spravedlivém soudním řízení, 2014, s. 149, 152.
[28] MPOPP, článek 14, odst. 3 písm. b).
[29] Výbor pro práva dítěte, obecný komentář č. 24, odst. 95 písm. e).
[30] *S. proti Švýcarsku*, ESLP, stížnost č. 12629/87 a 13965/88, rozsudek ze dne 28. listopadu 1991, bod 48.
[31] *Beuze v. Belgie*, ESLP, stížnost č. 71409/10, rozsudek velkého senátu ze dne 9. listopadu 2018, bod 133.
[32] Rada Evropy, Standardní minimální pravidla pro zacházení s vězni, usnesení Výboru ministrů (73) 5, pravidlo 93.
[33] Směrnice (EU) 2016/800, čl. 6 odst. 4 písm. a) a odst. 5.

systematické školení odborníků v systému soudnictví pro děti je zásadní pro dodržování těchto záruk spravedlivého zacházení a spravedlivého procesu."[34]

Rada Evropy se k této povinnosti připojuje a doporučuje, aby v rámci soudního systému *„všichni odborníci pracující s dětmi a v jejich prospěch absolvovali nezbytné mezioborové školení o právech a potřebách dětí různých věkových skupin a o řízeních, která jsou jim přizpůsobena."*[35] Směrnice EU 2016/800 dále vyžaduje, aby členské státy zajistily, že advokáti zapojení do trestních řízení týkajících se dětí disponují *„specifickou odborností v této oblasti, účinným přístupem ke specifickému školení, nebo obojím."*[36] Tyto normy společně podtrhují význam specializovaného, pro děti vhodného právního zastoupení jako základního kamene práva na spravedlivý proces pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými v trestním řízení.

1.2. Porušování práv a mezery v implementaci

V posuzovaných zemích ukazují podkladové studie provedené národními partnery, diskuse s odborníky a výměna zkušeností s praxí, že navzdory existenci komplexních mezinárodních a regionálních právních rámců přetrvávají určité mezery v zajišťování přístupu dětí k právní pomoci, zejména v kritických raných fázích trestního řízení. Tyto mezery představují porušování práva dětí na včasné a účinné právní zastoupení.

V některých jurisdikcích přetrvávají mezery v příslušném právním rámci. Jak v *Bulharsku*, tak *na Slovensku* zákon nezaručuje přístup k právní pomoci před výslechem dítěte jako podezřelého z trestného činu. V *Bulharsku* vyplývá toto opomenutí z velké části z absence formální kategorie „podezřelého" v trestním právu.[37] V důsledku toho nemají děti, ať už jsou ve vazbě nebo na svobodě, nárok na právní zastoupení, dokud nejsou formálně obviněny z trestného činu, k čemuž často dochází až po prvním výslechu.[38] Na *Slovensku* vyvstávají podobné obavy. Děti mohou být vyslýchány jako podezřelé z trestného činu ještě předtím, než je proti nim vzneseno formální obvinění, avšak zákon nezaručuje přítomnost advokáta během takového výslechu před vznesením obvinění.[39] V této souvislosti vyjádřil Výbor pro práva dítěte ve svých závěrečných připomínkách ke Slovensku z roku 2016 znepokojení a poznamenal, že *„děti mohou být podrobeny počátečnímu výslechu bez přítomnosti svých advokátů, rodičů nebo jiných důvěryhodných osob."*[40]

V jiných zemích je právní rámec na papíře adekvátní, ale je oslabován mezerami v implementaci. V *Polsku* například trestní řád vyžaduje, aby

[34] Výbor pro práva dítěte, Závěrečné připomínky č. 24, odst. 39.
[35] Pokyny k justici vstřícné k dětem, 2010. Oddíl 4, odst. 14.
[36] Směrnice (EU) 2016/800, článek 20, odst. 1 a 2.
[37] Předběžné rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie (SDEU) z roku 2023 objasnilo, že použitelnost práva EU (konkrétně směrnic 2012/13 a 2013/48) nezávisí na tom, zda vnitrostátní právní řád formálně uznává pojem „podezřelý". SDEU, rozsudek C-209/22, Trestní řízení proti AB, EU:C:2023:634, 7. září 2023, body 39–40, 44.
[38] Článek 145 (bulharského) zákona o soudnictví. Viz také Podkladové studie, s. 25.
[39] Slovenský trestní řád, § 336. Viz také Podkladové studie, s. 64.
[40] Výbor pro práva dítěte, Závěrečné připomínky ke sloučené třetí až páté periodické zprávě Slovenska, 20. července 2016, CRC/C/SVK/CO/3–5, bod 56 písm. d).

podezřelí byli vyslýcháni v přítomnosti svého obhájce, pokud o to požádají nebo jim byl obhájce přidělen.[41] Výslechy však mohou probíhat i bez přítomnosti obhájce, k čemuž v praxi dochází jak u dospělých, tak u dětí, i když u dětí údajně méně často.[42] Obhájce je často přidělen až po skončení prvního výslechu, což znamená, že podezřelé dítě je často vyslýcháno bez přítomnosti obhájce.[43] Ještě znepokojivější je, že judikatura Nejvyššího soudu povoluje přípustnost výpovědí učiněných během takových výslechů, pokud je zjištěno, že neexistovala *„objektivně existující zranitelnost podezřelého vůči újmě*".[44] Je-li však podezřelým dítě, měla by být zranitelnost v zásadě předpokládána již na základě samotného věku. Na tuto otázku bylo poukázáno také v případu *Adamkiewicz v. Polsko*, v němž ESLP shledal, že výslechy podezřelých dětí bez přístupu k advokátovi, zejména jsou-li izolovány od své rodiny a postrádají zralost či porozumění k tomu, aby si uvědomily důsledky takového výslechu, porušují čl. 6 odst. 1 ve spojení s čl. 6 odst. 3 písm. c) EÚLP.[45]

Přístup k právní pomoci mnoha dětem brání také finanční omezení. Například v *Nizozemsku* mají děti sice ze zákona nárok na bezplatnou právní pomoc,[46] avšak nízké odměny v rámci systému právní pomoci odrazují advokáty od zastupování dětí podezřelých nebo obviněných z trestných činů. V důsledku toho se i přes silný právní rámec této země objevují obavy ohledně dostupnosti, kvality a udržitelnosti právní pomoci pro děti, které se údajně dostaly do konfliktu se zákonem.[47]

V *České republice* musí děti formálně požádat o bezplatnou nebo zlevněnou právní pomoc na základě finanční potřeby.[48] Studie však ukazují, že děti nejsou o této možnosti vždy informovány a že advokáti[49] a příslušné orgány neplní důsledně svou povinnost zajistit, aby děti porozuměly svému právu na právní pomoc.[50] Ačkoli státní zástupci a soudci mohou pomoc poskytnout, aniž by o ní děti formálně požádaly,[51] je takové poskytnutí na uvážení soudu a uplatňuje se nejednotně.[52] Navíc, pokud dítěti není poskytnuta bezplatná nebo zlevněná

[41] Podkladové studie, s. 51.
[42] *Tamtéž.*
[43] M. Kalisz, M. Szuleka, M. Wolny, *Procesní záruky pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými v trestním řízení*, Polsko 2021. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/pl_ccp-country_report.pdf. Viz také Podkladové studie, s. 51.
[44] Polsko, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. dubna 2013, III KK 327/12, OSNKW 2013, č. 7, bod 60.
[45] *Adamkiewicz v. Polsko*, ESLP, stížnost č. 54729/00, rozsudek ze dne 2. března 2010, bod 89.
[46] Státní rada (Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State), 31. července 2024, ECLI:NL:RVS:2024:3083, a Nejvyšší soud Nizozemska (Hoge Raad), 9. dubna 2024, ECLI:NL:HR:2024:555. Viz také Podkladové studie, s. 43.
[47] Podkladové studie, s. 43; Nizozemská advokátní komora, 2026. *Bar in Focus 2026: Největší růst advokacie za posledních deset let, sociální právní pomoc zůstává pod tlakem*. https://www.advocatenorde.nl/nieuws/balie-beeld-sterkste-groei-van-de-balie-tien-jaar-sociale-advocatuur-verder-onder-druk.
[48] Trestní řád, § 33 odst. 2 a 3, ve spojení se zákonem o soudnictví pro mladistvé, § 43 odst. 1 (týkající se práva rodiče nebo ustanoveného opatrovníka). Viz také Podkladové studie, s. 34.
[49] Večerka, K., Hulmáková, J., Štěchová, M., 2019. *Mladiství v procesu narušené socializace*. Praha: Ústav kriminologie a sociální prevence, https://www.iksp.cz/storage/169/458-Mladistvi-v-procesu- poruchove-socializace.pdf, s. 79.
[50] Podkladové studie, s. 34.
[51] Trestní řád, § 33 odst. 2. Viz také Podkladové studie, s. 34.
[52] Podkladové studie, s. 34, pozn. 104: „Jednalo se o případ sedmnáctiletého chlapce, jímž se zabývalo rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 1. září 2020, č. j. II. ÚS 1411/2020. Soudy žádost zamítly,

právní pomoc v trestním řízení a dítě je následně odsouzeno, může být povinno uhradit státu náklady na služby svého advokáta.[53]

Právo dětí, které se údajně dostaly do konfliktu se zákonem, na účinný přístup k advokátovi není vždy respektováno. Například v *Belgii* je doba setkání dítěte s advokátem omezena na 30 minut před jednáním[54] a v případě potřeby na dalších 15 minut během jednání,[55] což dítěti nemusí umožnit adekvátně se připravit na obhajobu.

Právo na důvěrnou komunikaci mezi dětmi zadrženými v rámci trestního řízení a jejich advokáty rovněž není vždy dodržováno. V *Polsku* například trestní řád umožňuje, ať už jde o dospělé nebo děti, přítomnost třetí osoby při rozhovorech mezi obhájcem a zadrženými[56] a zařízení často nejsou dostatečně vybavená k zajištění soukromí komunikace mezi advokátem a klientem.[57] V důsledku toho není zaručena důvěrnost, což ohrožuje jak spravedlivost řízení, tak schopnost dítěte vybudovat si důvěru ke svému právnímu zástupci.[58]

Nedostatečná odborná příprava právníků pracujících s dětmi zůstává běžným problémem ve všech zemích zahrnutých do tohoto projektu. Mnohým právníkům chybí specializované znalosti v oblasti trestního soudnictví pro mládež, stejně jako dovednosti pro efektivní komunikaci s dětmi, porozumění jejich zranitelnosti a uplatňování postupů citlivých k dětem.[59] Jednou z hlavních obav je obecný nedostatek obhájců specializujících se na trestní soudnictví pro mládež, což výrazně snižuje počet právníků s požadovanou kompetencí, kteří mohou nabídnout účinné právní zastoupení dětem, jež se údajně dostaly do konfliktu se zákonem.[60] V *Bulharsku, České republice, Polsku* a *na Slovensku* se od advokátů zastupujících děti nevyžaduje, aby měli specifickou kvalifikaci nebo zkušenosti v oblasti trestního soudnictví pro mládež, a existuje jen málo pobídek nebo strukturální podpory pro rozvoj takové specializace.

---

mimo jiné tím, že uvedl, že „ačkoli je jeho finanční situace pod obecně uznávanou společenskou úrovní, je třeba zohlednit jeho potenciální příjmy a jeho přístup k zajištění dostatečného příjmu" (citace z odstavce 1 rozhodnutí). Ústavní soud s touto argumentací nesouhlasil a dospěl k závěru, že navrhovateli mělo být přiznáno právo na bezplatnou právní pomoc. Je zajímavé, že navrhovatel byl účastníkem dvou řízení, a proto podal dvě žádosti o bezplatnou právní pomoc. Jeho případ se tak dostal k Ústavnímu soudu dvakrát, přičemž jeho stížnost byla zamítnuta v rozhodnutí ze dne 19. května 2020, č. III. ÚS 1071/20. V tomto rozhodnutí Ústavní soud uznal, že „stěžovatel nepochybně pochází ze znevýhodněného sociálního prostředí, byl umístěn do ústavní péče, kde setrval až do dosažení dospělosti"; „[má] pouze základní vzdělání, je závislý na metamfetaminu a konzumuje alkohol" a v současné době se nachází ve vazbě. Dospěl však k závěru, že nic nebrání tomu, aby si navrhovatel v budoucnu vydělával peníze prací a hradil tak náklady na svou obhajobu (bod 12 rozhodnutí). Přístup Ústavního soudu je tedy rovněž nejednoznačný."

[53] Trestní řád, § 152 odst. 1 písm. b), § 155 odst. 1. Viz také Podkladové studie, s. 34.

[54] Čl. 2bis § 2 zákona o vazbě; Podkladové studie, s. 16.

[55] Čl. 2bis § 5 odst. 2 zákona o vazbě; Podkladové studie, s. 16.

[56] Podkladové studie, s. 52.

[57] *Tamtéž.*

[58] *Tamtéž*, s. 11, 52.

[59] ICJ. *Online workshopy pro právníky, 22. a 29. dubna 2025* (ACCESS Online workshopy pro právníky, 22. a 29. dubna 2025).https://www.icj.org/eu-access-to-a-lawyer-in-juvenile-justice-proceedings-remains-a-key-concern-in- several-eu-member-states/.

[60] Online workshopy ACCESS pro právníky, 22. a 29. dubna 2025.

V *České republice* a *Polsku* se obecně uznává, že pracovníci v oblasti justice, včetně advokátů, by měli disponovat specifickými znalostmi v oblasti práv dítěte nebo justice pro mládež. Ačkoli se od advokátů vyžaduje, aby k výkonu advokacie měli obecné právnické vzdělání nebo specializaci, neexistuje pro ně žádná formální povinnost získat dodatečnou kvalifikaci nebo kvalifikaci zaměřenou konkrétně na děti, aby je mohli zastupovat. Například v *České republice* se sice od odborníků v oblasti justice pracujících s dětmi očekává, že budou mít odborné znalosti specifické pro práci s dětmi, neexistují však žádné formální požadavky na školení, certifikační procesy ani systémy ověřování, které by zajistily, že tyto odborné znalosti budou v praxi důsledně vyžadovány a ověřovány.[61] V *Polsku* právní rámec formálně vyžaduje, aby advokáti měli odborné znalosti v oblasti práv dětí, jsou-li jmenováni k zastupování dítěte namísto jeho zákonného zástupce, například v situacích, kdy dochází ke střetu zájmů mezi dítětem a rodičem. Neexistuje však žádný srovnatelný požadavek pro obhájce zastupující děti, a to ani v řízeních v oblasti soudnictví ve věcech mládeže, ani v řízeních, v nichž jsou děti souzeny podle pravidel platných pro dospělé.

Kromě nedostatečné specializace kvalitu právní pomoci poskytované dětem dále snižují i obecnější mezery ve vzdělávání a odborné přípravě. V mnoha případech spočívá odpovědnost za získání příslušných odborných znalostí převážně na samostudiu a osobní motivaci, namísto toho, aby byla podporována prostřednictvím povinných nebo strukturovaných školení.[62] Tento stav se netýká pouze znalostí specifických pro práci s dětmi, ale také školení v oblasti práv osob se zdravotním postižením, kulturní kompetence a specifických potřeb dětí z marginalizovaných skupin nebo menšin.

Dalším problémem je, že ačkoli existují vzdělávací příležitosti pro právníky, jejich rozsah a účinnost zůstávají omezené.[63] Mezi tyto příležitosti patří kurzy nabízené právnickými fakultami, advokátními komorami nebo programy dalšího profesního vzdělávání. Tyto kurzy ovšem často nezahrnují konkrétní dovednosti a znalosti potřebné pro právní zastupování v rámci systému trestního soudnictví pro mládež nebo pro práci s dětmi, které jsou vystaveny zvýšenému riziku zranitelnosti. Například v *Belgii* je školení pro soudem ustanovené advokáty omezené a často nedostatečné k tomu, aby je připravilo na zastupování dětí ze znevýhodněného nebo zranitelného prostředí, včetně dětí z komunity LGBTQ+, dětí se zdravotním postižením nebo dětí z kulturních menšin.[64] V *Polsku*, ačkoli byly vyvinuty některé cílené vzdělávací iniciativy,[65] vzdělávací programy pro

[61] Online semináře ACCESS pro právníky, 22. a 29. dubna 2025.
[62] *Tamtéž*.
[63] *Tamtéž.*
[64] Podkladové studie, s. 11, 21–22. V Belgii jsou advokáti povinni prokázat plnění povinností v oblasti dalšího právního vzdělávání (postgraduální vzdělávání). To může mít podobu účasti na konferencích, seminářích nebo online kurzech, případně výkonu právní činnosti vyžadující další odborné vzdělávání. Tento systém má však obecný charakter a není specificky zaměřen na justici vstřícnou k dětem. V důsledku toho často nestačí k tomu, aby byli advokáti dostatečně vybaveni k adekvátnímu zastupování dětí, zejména těch ze znevýhodněného nebo zranitelného prostředí.
[65] Například Varšavská advokátní komora po několik let vyžadovala, aby advokáti v přípravné praxi absolvovali několikahodinový kurz zaměřený na zastupování dětí. Kurz se zabýval metodikou práce zástupce dítěte, rolí obhájce v řízení ve věcech mladistvých a před trestními soudy a zahrnoval také mezinárodní standardy v oblasti práv dítěte. Tento kurz však byl zrušen a v roce 2026 již nebyl součástí vzdělávacího programu.

právníky obecně nedostatečně řeší otázky trestního soudnictví ve věcech mládeže[66] a kurzy často postrádají materiály specificky zaměřené na děti z marginalizovaných skupin.[67]

1.3. Dobrá praxe

Navzdory výše uvedeným obavám existuje několik slibných postupů, které ukazují, jak mohou země lépe chránit právo na spravedlivý proces u dětí, které jsou údajně v konfliktu se zákonem.

Rychlý přístup k právní pomoci je zásadní pro zajištění práva dětí na spravedlivý proces.

- V *České republice* mají děti, které se dostaly do konfliktu se zákonem, nárok na povinnou právní obhajobu od okamžiku, kdy podají výpověď jako podezřelé, nebo kdy jsou proti nim zahájeny jakékoli vyšetřovací úkony.[68]
- V *Bulharsku* mají vyšetřovací orgány zakázáno provádět jakékoliv vyšetřovací úkony nebo jiné procesní úkony týkající se dítěte, které bylo formálně obviněno, dokud nebylo informováno o svém právu na advokáta a nedostalo příležitost se s ním okamžitě spojit.[69] Ačkoli tato praxe pomáhá zajistit přístup k právní pomoci, tato ochrana se nevztahuje na děti, které dosud nebyly formálně obviněny, a je třeba vyvinout další úsilí k zajištění toho, aby všechny děti, které jsou údajně v konfliktu se zákonem, včetně dětských podezřelých, obdržely účinnou právní pomoc od nejranějších fází trestního řízení.
- V *Belgii* musí být u všech řízení týkajících se dětí přítomni ex offo právníci, kteří jsou oficiálně ustanoveni a proškoleni v oblasti soudnictví ve věcech mládeže, čímž se zajišťuje, že řízení nemůže pokračovat bez kvalifikovaného právního zastoupení.[70]

Přístup k **právní pomoci**

- Aby se zajistilo, že **finanční omezení** nebrání dětem v uplatnění jejich práva na právní pomoc podle vlastního výběru, některé jurisdikce stanovují povinné jmenování veřejného obhájce, pokud je obviněným nezletilý, a to bez ohledu na finanční situaci dítěte, jak je tomu v případě *Bulharska*. Příslušný orgán jmenuje veřejného obhájce, který zastupuje dítě v trestním řízení. Dítě si však zachovává právo jmenovat jiného advokáta, který ho bude zastupovat a radit mu, pokud si to přeje; v takovém případě se veřejný obhájce nadále účastní řízení jako náhradní obhájce.[71] To však platí pouze poté, co

[66] Wiśniewska, K., Wolny, M., 2017. *Můj právník, moje práva: Přístup dětí k právní pomoci. Národní zpráva (Polsko)*. str. 53–54. https://hfhr.pl/upload/2022/01/mo-j-prawnik-moje-prawa -doste-p-dzieci-do-pomocy-obron- cy.pdf, str. 53–54. Viz také Podkladové studie, str. 52.

[67] Jagura, J., Pudzianowska, D., 2016. *Rovné zacházení s účastníky řízení: Průvodce pro soudce a státní zástupce*. https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/R%C3%B3wne%20traktowanie%20uczestnik%C3%B3w%20post%C4%9 9powa%C5%84.%20Przewodnik%20dla%20s%C4%99dzi%C3%B3w%20i%20prokurator%C3%B3w.pdf. Viz také Podkladové studie, s. 58–59.

[68] Zákon č. 218/2003 o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, § 42a odst. 1 písm. a). Viz také Podkladové studie, s. 64.

[69] Podkladové studie, s. 25.

[70] Online workshopy ACCESS pro právníky, 22. a 29. dubna 2025.

[71] Podkladové studie, s. 25.

nezletilý byl formálně obviněn, a nikoli předtím, například během policejního výslechu. V důsledku toho stále existuje mezera, pokud jde o splnění požadavku, aby právní pomoc byla k dispozici všem dětem, které jsou údajně v konfliktu se zákonem, v každé fázi řízení, včetně počátečního policejního výslechu.

Zajištění soukromé a neomezené komunikace mezi dětmi a jejich právníky je zásadní.

- V *Bulharsku* nepodléhá korespondence mezi advokáty a jejich nezletilými klienty kontrole, kopírování, nahlížení ani zabavení a nelze ji použít jako důkaz. Navíc je přísně zakázáno odposlouchávání či sledování rozhovorů mezi dítětem a jeho advokátem, čímž se uplatňuje právo na důvěrnou komunikaci s právním zástupcem.[72]

Specializované školení je nezbytnou součástí účinné právní pomoci.

- V ideálním případě by členství v advokátní komoře a skutečná právní praxe v oblasti trestního soudnictví pro děti měly vyžadovat povinné školení zaměřené konkrétně na trestní soudnictví ve věcech mládeže. Některé země podnikly konkrétní kroky k institucionalizaci tohoto přístupu.[73]
- V *Nizozemsku* jsou advokáti poskytující právní pomoc v oblasti soudnictví pro děti povinni absolvovat specializovaný vzdělávací program, který vyžaduje kvalifikaci jak v trestním soudnictví pro děti, tak v občanském soudním řízení týkajícím se dětí. Tento požadavek je zakotven v pravidlech členství v Nizozemské advokátní komoře, v disciplinárním řádu pro advokáty a v registračních požadavcích Úřadu pro právní pomoc.[74] Advokáti musí splnit nejen vstupní požadavky pro kvalifikaci jako specialisté na trestní soudnictví pro děti, ale také povinnosti v oblasti průběžného profesního rozvoje, včetně každoročního opakovacího školení.[75] Povinných je minimálně 10 hodin ročně, což zajišťuje, že právníci zůstávají informováni o postupech a právních normách specifických pro děti.
- Ve flanderském regionu v *Belgii* existuje podobný model, podle něhož musí být každý advokát zastupující dítě v rámci trestního řízení uznaným specialistou, který absolvoval specializovaný výcvikový kurz v oblasti soudnictví ve věcech mládeže.[76] Jedná se nyní o zákonnou povinnost. Již předtím zavedly některé nizozemsky mluvící advokátní komory vnitřní pravidla, která takový výcvik vyžadovala. Specializovaný výukový program, pokrývající všechna relevantní témata, včetně problematiky dětí v konfliktu se zákonem, připravuje advokáty na situaci, že

[72] Podkladové studie, s. 25.
[73] Například Belgie, Nizozemsko a Polsko. Online workshopy ACCESS pro právníky, 22. a 29. dubna 2025.
[74] Raad voor Rechtsbijstand. *Přehled požadavků na odbornou způsobilost pro zápis do seznamu specializací*. https://www.rvr.org/advocaten/ingeschreven/specialisaties/eisen-inschrijving/. Požadavky pro oblast trestního práva mládeže jsou následující:
(i) advokáti musí mít minimálně tříletou relevantní odbornou praxi, (ii) musí absolvovat odborné vzdělávání Nizozemské advokátní komory se specializací na trestní právo, (iii) třikrát se zúčastnili jednání soudu pro mládež v doprovodu jiného specializovaného advokáta, který je již tři roky zapsán, (iv) v průběhu tří let před podáním žádosti o zápis získali minimálně 12 bodů za školení v oblasti soudnictví pro mládež. Viz také Podkladové studie, s. 43.
[75] Online workshopy ACCESS pro právníky, 22. a 29. dubna 2025.
[76] Vlámská vláda, Decreet betreffende het jeugddelinquentierecht „Vyhláška o delikvenci mládeže", 15. února 2019, 2019011711, článek 3.

mohou být jmenováni jako obhájci *ex offo* v trestních věcech mládeže.[77] Toto jmenování zajišťuje, že přítomnost advokáta je povinná v jakémkoli řízení týkajícím se dítěte, a pouze advokáti, kteří absolvovali požadovaný kurz, jsou způsobilí tuto roli vykonávat.

2. Právo na informace o obvinění a právech

2.1. Mezinárodní a unijní právní standardy

Mezinárodní právo v oblasti lidských práv stanovuje, že: *„Je-li někdo zatčen nebo vzat do vazby, musí být informován o důvodech svého zatčení nebo zadržení a o svých právech, včetně práva na právní zastoupení. Musí být neprodleně informován o všech obviněních, která proti němu byla vznesena. Tyto informace jsou nezbytné k tomu, aby daná osoba mohla napadnout zákonnost svého zatčení nebo zadržení a, je-li obviněna, mohla začít připravovat svou obhajobu*."[78]

Mezinárodní pakt o občanských a politických právech zaručuje každému obviněnému právo být neprodleně a podrobně informován o povaze a důvodu obvinění proti němu.[79] Výslovně zahrnuje také právo *„na **bezplatnou pomoc tlumočníka**, pokud [obviněný] nerozumí jazyku používanému u soudu nebo jím nemluví*".[80]

Právo dítěte na informace je zakotveno v několika pramenech mezinárodního práva. Úmluva o právech dítěte přiznává každému obviněnému dítěti právo být *„neprodleně a přímo informováno o obvinění proti němu (nebo případně prostřednictvím jeho rodiče či zákonného zástupce)*"[81] a *„mít k dispozici bezplatnou pomoc tlumočníka, pokud dítě nerozumí jazyku, který se používá, nebo jím nemluví.*"[82] Výbor pro Úmluvu o právech dítěte v obecném komentáři objasnil, že „neprodleně" znamená *„co nejdříve po prvním kontaktu dítěte s justičním systémem*"[83]. Zásadní je, že nestačí, aby orgány pouze sdělily informace; musí také zajistit, aby dítě skutečně rozumělo obviněním, možnostem a postupům.[84] Jak zdůrazňuje Výbor pro Úmluvu o právech dítěte, *„poskytnutí úředního dokumentu dítěti nestačí a je nezbytné ústní vysvětlení.*"[85] V souladu s tím zajištění porozumění dítěte a

[77] Online workshopy ACCESS pro právníky, 22. a 29. dubna 2025.

[78] Příručka o spravedlivém soudním řízení, 2014, s. 37. Viz také Zásady a pokyny OSN týkající se přístupu k právní pomoci, pokyn 3, odst. 43. „Státy by měly zavést opatření: (a) aby každá osoba zadržená, zatčená, podezřelá nebo obviněná z trestného činu byla neprodleně informována o svém právu mlčet; o svém právu konzultovat s advokátem nebo, je-li na to nárok, s poskytovatelem právní pomoci v jakékoli fázi řízení, zejména před výslechem orgány; a o svém právu na pomoc nezávislého advokáta nebo poskytovatele právní pomoci během výslechu a při jiných procesních úkonech". Mezi další práva patří „právo informovat třetí osobu, právo na lékařskou pomoc, právo napadnout zákonnost zadržení, právo nevypovídat proti sobě, včetně práva mlčet, a právo podat stížnost a odvolat se proti špatnému zacházení nebo podmínkám", Fair Trial Manual, 2014, s. 39.

[79] Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, článek 14 odst. 3 písm. a).

[80] *Tamtéž*, článek 14 odst. 3 písm. f).

[81] Úmluva o právech dítěte, článek 40, odst. 2 písm. b) bod ii).

[82] *Tamtéž*, článek 40, odst. 2 písm. b) bod vi).

[83] Výbor pro práva dítěte, obecný komentář č. 24, odst. 47.

[84] Výbor pro práva dítěte, obecný komentář č. 24, odst. 48.

[85] *Tamtéž*, odst. 48.

účinné participace vyžaduje, aby byly informace poskytovány v takové formě, která jim umožní skutečně porozumět procesu a zapojit se do něj.

Rada Evropy vyzývá členské státy, aby **poskytovaly informace způsobem přizpůsobeným věku a vyspělosti dítěte**, a to srozumitelným jazykem a s ohledem na pohlaví a kulturní zázemí dítěte.[86] Dále podporuje využívání materiálů přizpůsobených dětem, jako jsou srozumitelné brožury, webové stránky a linky pomoci, s cílem usnadnit dětem porozumění soudním řízením.[87] ESLP rozhodl, že je *„zásadní, aby s dítětem obviněným z trestného činu bylo zacházeno způsobem, který plně zohledňuje jeho věk, úroveň vyspělosti a intelektuální a emocionální schopnosti*", a že musí být přijata účinná opatření k podpoře schopnosti dítěte porozumět řízení a účastnit se ho.[88] Rada Evropy rovněž zdůrazňuje význam procesních úprav souvisejících s právem na informace a poradenství ohledně dostupnosti služeb, jako je zdravotní, psychologická a sociální podpora, tlumočnická a překladatelská pomoc.[89]

Zajištění **účinné komunikace** je rovněž důležitým prostředkem k podpoře nediskriminačního zacházení. Podle obecného komentáře č. 24 k Úmluvě o právech dítěte musí být řízení vedeno v jazyce, kterému dítě plně rozumí, nebo mu musí být bezplatně poskytnut tlumočník.[90] Obecný komentář dále vyzývá k přijetí přiměřených opatření pro děti se zdravotním znevýhodněním, jako je pomoc s komunikací a porozuměním písemným materiálům.[91]

Povinnost zajistit komunikaci přizpůsobenou dětem je zakotvena také ve směrnici EU 2016/800, která vyžaduje, aby byly informace poskytovány *„písemně, ústně nebo oběma způsoby, jednoduchým a srozumitelným jazykem*", s přihlédnutím k individuálním potřebám a schopnostem každého dítěte.[92] Směrnice 2010/64/EU o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení navíc vyžaduje, aby podezřelí nebo obvinění, kteří nerozumějí jazyku řízení nebo jím nemluví, měli k dispozici tlumočnické služby bezodkladně ve všech fázích řízení, včetně policejního výslechu, soudních jednání a předběžných jednání.[93] Toto právo se vztahuje i na osoby se sluchovým nebo řečovým postižením, čímž se zajišťuje, že komunikace je inkluzivní a přístupná všem.[94]

---

[86] Pokyny k justici vstřícné k dětem, 2010. Oddíl IV. A. 1, 2.
[87] *Tamtéž,* oddíly IV, A, 1, 4.
[88] *V. proti Spojenému království*, ESLP, stížnost č. 24888/94, rozsudek ze dne 16. prosince 1999, bod 86. Viz také *T. proti Spojenému království*, ESLP, stížnost č. 24724/94, rozsudek ze dne 16. prosince 1999, bod 84; *Blokhin proti Rusku,* ESLP, stížnost č. 47152/06, rozsudek velkého senátu ze dne 23. března 2016, bod 195.
[89] Pokyny k justici vstřícné k dětem, oddíl IV, A, 1(k).
[90] Výbor pro práva dítěte, obecný komentář č. 24, bod 46.
[91] *Tamtéž*, bod 24.
[92] Směrnice (EU) 2016/800, čl. 4 odst. 2.
[93] Evropská unie, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/64/EU ze dne 20. října 2010 o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení, článek 2 odst. 1.
[94] *Tamtéž*, článek 2 odst. 3.

2.2. Porušování práv a mezery v implementaci

Navzdory jasným mezinárodním právním závazkům nemají čtyři ze šesti zemí konkrétní postupy pro sdělování právních informací dětem, čímž je účinnost komunikace z velké části ponechána na uvážení příslušníků orgánů činných v trestním řízení a soudních činitelů.

Například na *Slovensku* neexistují žádné závazné předpisy upravující způsob, jakým je třeba informovat děti, které jsou v trestním řízení podezřelými nebo obviněnými, o jejich právech, což vede k tomu, že každý vyšetřovatel a soudce postupuje podle vlastního uvážení. Pokud odborníci volí formalistický nebo příliš odborný jazyk, děti často mají potíže vyjádřit svou zmatenost nebo klást otázky.[95] To je obzvláště znepokojivé vzhledem k tomu, že výzkumy ukazují, že děti mají menší tendenci komunikovat s dospělými, kteří používají formální a nesrozumitelný jazyk.[96]

Podobné obavy panují i v *Polsku*, kde trestní řád nestanoví záruky, které by zajistily, že děti poskytnutým informacím porozuměly.[97] Studie z roku 2021 provedená v *Polsku* navíc zjistila, že navzdory zákonné povinnosti informovat děti o jejich právech[98] policisté své vysvětlení málokdy přizpůsobují potřebám dětí a používají stejný jazyk a metody jako u dospělých.[99] Zejména je patrný nedostatek využívání moderních, pro děti vhodných forem komunikace, zejména těch, které běžně používají samy děti. V důsledku toho jsou standardní postupy, jako je poskytnutí písemného poučení o právech, i když je sepsáno srozumitelným jazykem, obecně nedostatečné k zajištění toho, aby děti sdělené informace skutečně pochopily. V *Belgii* dostávají děti stejné formální předvolání jako dospělí, úřední písemná oznámení vyžadující jejich přítomnost u soudu, která jsou standardizovaná a nejsou přizpůsobena jejich věku ani specifickým potřebám.[100] Právní rámec je nedostatečný také v *Bulharsku*, kde jsou děti kvůli neexistenci formální kategorie „podezřelého" informovány o svých právech až v okamžiku, kdy jsou formálně obviněny z trestného činu.[101]

V jiných zemích sice existuje pevnější právní rámec, jeho uplatňování však zůstává nekonzistentní. V *České republice* jsou sice procesní úpravy zaměřené na děti zakotveny v zákoně, v praxi jsou však často ignorovány. Potřeba specifických procesních úprav bývá často opomíjena, což vede k tomu, že děti mají potíže s porozuměním formálnímu

[95] Podkladové studie, s. 65.
[96] Janneke Christiaens, profesorka kriminologie a penologie mládeže, Vrije Universiteit Brussels, na kulatém stole Transnational Exchange v Bruselu, 18.–19. března 2025. ICJ. 2025. *EU: Zlepšení přístupu dětí ke spravedlnosti v trestním řízení.* https://www.icj.org/eu-advancing-access-to-justice-for-children-in-criminal-proceedings/.
[97] Podkladové studie, s. 50.
[98] *Tamtéž*.
[99] M. Kalisz, M. Szuleka, M. Wolny, 2021. *Procesní záruky pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými v trestním řízení*, Polsko. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/pl_ccp-country_report.pdf, Viz také Podkladové studie, s. 51.
[100] Rozhovor s odborníkem na INPP z bruselské policejní zóny. Viz také Podkladové studie, s. 15.
[101] Podkladové studie, s. 24.

právnímu jazyku.[102] Obžalované děti v *České republice* uváděly, že ze soudního řízení odcházely zmatené a nejisté ohledně svých práv či dalších kroků.[103]

Problém zajištění přístupných informací je ještě složitější u dětí z **marginalizovaných skupin, včetně dětí se zdravotním postižením, jazykovou bariérou nebo ze znevýhodněného socioekonomického prostředí** *(viz kapitola III, oddíl 1.2).*

Nedostatečná odborná příprava pracovníků v oblasti justice dále oslabuje právo dítěte na řádné informování. Například v *Belgii* policisté často nemají zaškolení ve specializovaných technikách výslechu dětí, jako je metoda TAM (specializovaná metodika pro výslechy nezletilých),[104] a vzdělávací programy se spíše zaměřují na právní standardy než na komunikační strategie přizpůsobené dětem.[105] Základní důvody této mezery však nejsou jasně určeny a mohou souviset s omezenou dostupností školení, nedostatkem institucionálních pobídek nebo nedostatečným zájmem policistů o absolvování tohoto typu specializovaného školení. V *Polsku* neexistují žádné právní předpisy, které by vyžadovaly, aby policisté zapojení do řízení týkajících se dětí absolvovali specializované školení,[106] a v důsledku toho se znalosti o postupech citlivých k dětem různí.[107] Školení pro policisty v *Nizozemsku* je rovněž stále více obecného charakteru kvůli personálním a kapacitním omezením, a nedokáže tak reagovat na potřebu odborných znalostí specifických pro práci s dětmi.[108]

2.3 Dobrá praxe

Navzdory mezerám v implementaci se objevilo několik slibných postupů, jejichž cílem je **zlepšit porozumění dětí právním procesům** a posílit schopnost odborníků s dětmi účinně komunikovat.

- V *Belgii* představuje cenný vzor iniciativa *Services Droit des* Jeunes (Služby pro práva mládeže). Tato iniciativa poskytuje dětem bezplatnou a důvěrnou právní pomoc a pomáhá zajistit, aby rozuměly svým právům a procesním možnostem.[109]
- *V Nizozemsku* byla zavedena technologická řešení, včetně videí, která vysvětlují trestní řízení ve formátech vhodných pro děti, a mobilních aplikací, které umožňují policii nebo odborníkům v právní oblasti rychle se spojit s tlumočníky, čímž se zlepšuje komunikace s osobami, pro které není daný jazyk mateřským.[110]

---

[102] Podkladové studie, s. 29–30.
[103] Na základě rozhovoru se zaměstnanci neziskové organizace poskytující sociální služby dětem, které se dostaly do konfliktu se zákonem, a realizující programy probační péče a prevence, který se uskutečnil dne 7. listopadu 2024. Viz také Podkladové studie, s. 30.
[104] De Bondt, W., Vercruysse, L., 2021. *Procesní záruky pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými v trestním řízení: Belgie.* Sociální terénní výzkum (FRANET), s. 20. Dostupné online: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/be_ccp-country_report.pdf, s. 31–32. Viz také Podkladové studie, s. 17.
[105] Podkladové studie, s. 22.
[106] *Tamtéž*, s. 52.
[107] *Tamtéž*, s. 58.
[108] *Tamtéž.*
[109] http://www.sdj.be/. Viz také Podkladové studie, s. 22.
[110] Na základě diskusí v rámci online workshopů se sociálními pracovníky a probačními úředníky, které se konaly se 28. dubna a 5. května 2025 (online workshopy ACCESS se sociálními pracovníky a probačními úředníky, 28. dubna a 5. května 2025). ICJ.

Některé země zavedly **standardizované šablony, které usnadňují komunikaci přizpůsobenou dětem**.

- Například v *Polsku* vypracovalo ministerstvo spravedlnosti přílohu ke svým předpisům, která obsahuje šablonu pro písemnou komunikaci s dětmi.[111] Tyto materiály jsou dobře hodnoceny pro svůj přátelský tón, jasný a jednoduchý jazyk a efektivní využití piktogramů a vizuálních podnětů k zdůraznění klíčových informací.[112]

Pokud jde o **školení a budování kapacit za účelem posílení komunikace citlivé k dětem**, některé země dosahují významného pokroku.

- V *Polsku* nyní soudní stáže zahrnují specializovanou část věnovanou řízení ve věcech dětí. Tento modul mimo jiné: (i) poskytuje školení o technikách výslechu citlivých k potřebám dětí; (ii) zahrnuje simulovaná jednání vedená s psychology; a (iii) zahrnuje návštěvy diagnostických ústavů a azylových domů.[113] Jak však bylo uvedeno v oddíle 2.2, dopad tohoto školení je v rámci soudnictví nerovnoměrný a je zapotřebí dalšího úsilí k zajištění jednotnosti v praxi.[114]

3. Záruky v souvislosti se zbavením svobody

3.1. Mezinárodní a unijní právní standardy

3.1.1. Omezení svobody jako krajní opatření

Mezinárodní i regionální lidskoprávní předpisy a normy jednoznačně stanovují, že **zbavení dítěte osobní svobody musí být využito pouze jako krajní opatření**[115] **a to na co nejkratší přiměřenou dobu**.[116] MPOPP zaručuje právo na

---

2025. *EU: Je zapotřebí lepší podpůrné struktury pro děti, které se dostaly do konfliktu se zákonem*. https://www.icj.org/eu-better- support-structures-for-children-in-conflict-with-the-law-are-needed/ .

[111] Nařízení ministra spravedlnosti ze dne 7. listopadu 2024 o stanovení vzorů písemných poučení o právech a povinnostech podezřelého, oběti a svědka (Sbírka zákonů, položka 1658). Viz také Podkladové studie, s. 50.

[112] Mezinárodní helsinská federace pro lidská práva, Stanovisko k návrhu nařízení, kterým se stanoví vzory písemných poučení o právech a povinnostech podezřelého, oběti a svědka, https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//517/12387900/13073258/13073261/dokument678511.pdf; viz také Podkladové studie, s. 50.

[113] Národní škola soudnictví a státního zastupitelství, Program soudní praxe, dostupné na: https://www.kssip.gov.pl/sites/default/files/program_aplikacji_sedziowskiej_21.01.2020.pdf.

[114] Podkladové studie, s. 58.

[115] Omezení svobody znamená „jakoukoli formu zadržení nebo uvěznění nebo umístění osoby do veřejného nebo soukromého zařízení, z něhož tato osoba nesmí odejít podle vlastní vůle, na základě příkazu jakéhokoli soudního, správního nebo jiného veřejného orgánu". Pravidla OSN pro ochranu mladistvých zbavených svobody, rezoluce Valného shromáždění 45/113 ze dne 14. prosince 1990, čl. 11 písm. b).

[116] Úmluva o právech dítěte, článek 37 písm. b); viz také Pokyny k justici vstřícné k dětem z roku 2010: „jakákoli forma zbavení svobody by měla být použita pouze jako krajní prostředek a měla by trvat co nejkratší přiměřenou dobu." (oddíl 6 odst. 19); směrnice (EU) 2016/800, článek 10: „Členské státy zajistí, aby dítě bylo zbaveno osobní svobody v kterémkoli stadiu řízení na co nejkratší možnou dobu." a „členské státy zajistí, aby se ke zbavení osobní svobody, zejména k vzetí do vazby, přistupovalo pouze v krajních případech"; *Korneykova v. Ukrajina,* ESLP, stížnost č. 3988405, rozsudek ze dne 19. ledna 2012, body 43–44.

svobodu a osobní bezpečnost, přičemž vyžaduje, aby každé zbavení svobody bylo zákonné a nebylo svévolné; zaručuje rovněž, že každá osoba zatčená nebo zadržená na základě obvinění z trestného činu musí být neprodleně předvedena před soudce, aby se zabránilo svévolnému zadržení.[117] Výbor pro práva dítěte doporučil, aby žádné dítě nebylo zbaveno svobody, pokud neexistují skutečné obavy o veřejnou bezpečnost nebo veřejné zdraví."[118] Dále vybízí státy, aby stanovily minimální věk, pod nímž nemohou být děti legálně zbaveny svobody, například 16 let.[119] Výbor rovněž vyzval státy, aby zajistily, že se se všemi osobami, které v době spáchání trestného činu nedosáhly 18 let bude zacházeno v rámci systému soudnictví pro děti, a to bez výjimek umožňujících jejich zacházení jako s dospělými pachateli,[120] jelikož takové postupy mohou vystavit děti přísnějším rámcům pro ukládání trestů a v praxi vést k častějšímu nebo delšímu využívání vazby.

Je-li zadržení považováno za nezbytné, musí být využito pouze na co nejkratší dobu a za podmínek, které zachovávají důstojnost dítěte a jeho nejlepší zájmy. Jakékoli uložené opatření musí být rovněž přiměřené, a to jak s ohledem na okolnosti a závažnost provinění, tak s ohledem na potřeby dítěte.[121] **Děti musí být drženy odděleně od dospělých**, v souladu s požadavkem Úmluvy o právech dítěte, že každé dítě zbavené svobody musí být odděleno od dospělých *„ledaže by se uvážilo, že neoddělovat je od dospělých je v jeho vlastním zájmu"*.[122] Výbor pro Úmluvu o právech dítěte autoritativně rozhodl, že státy by měly zřídit specializovaná zařízení pro děti, v nichž bude pracovat náležitě vyškolený personál a která budou fungovat v souladu s politikami a postupy vstřícnými k dětem.[123]

Kromě oddělení od dospělých vyžadují mezinárodní normy také rozlišení mezi dětmi zbavenými svobody podle jejich právního postavení a konkrétních potřeb. Zejména zvláštní zpravodaj OSN pro mučení a jiné kruté, nelidské nebo ponižující zacházení nebo trestání zdůraznil, že děti musí být ve vazbě náležitě odděleny, a to včetně oddělení dětí čekajících na soud od těch, které již byly odsouzeny, jakož i podle dalších relevantních kritérií, jako je věk, pohlaví, zranitelnost a zdravotní znevýhodnění.[124] Zvláštní zpravodaj dále zdůraznil, že děti, které se dostaly do konfliktu se zákonem, by měly být umístěny ve specializovaných zařízeních vhodných pro děti, která nabízejí prostředí nepodobné vězení, individuální ubytování a péči poskytovanou vyškoleným personálem, přičemž výjimka z oddělení od dospělých z důvodu „nejlepšího zájmu" by měla být vykládána restriktivně a neměla by být uplatňována z důvodů administrativní pohodlnosti.[125]

Podle Rady Evropy by měly být děti zpravidla zadržovány odděleně od dospělých a ke společnému zadržení by mělo docházet pouze ve výjimečných případech a pouze tehdy, je-li to prokazatelně v nejlepším zájmu dítěte.[126] Judikatura ESLP dále potvrzuje, že děti

[117] MPOPP, článek 9 odst. 3.
[118] Výbor pro Úmluvu o právech dítěte, obecný komentář č. 24, odst. 89
[119] *Tamtéž.*
[120] *Tamtéž*, odst. 30.
[121] Článek 40 odst. 4 Úmluvy o právech dítěte a obecný komentář Výboru pro Úmluvu o právech dítěte č. 24, body 73–74.
[122] Úmluva o právech dítěte, článek 37 písm. c).
[123] Výbor pro Úmluvu o právech dítěte, obecný komentář č. 24, bod 92.
[124] Zpráva zvláštního zpravodaje pro mučení a jiné kruté, nelidské nebo ponižující zacházení nebo trestání, A/HRC/28/68, 5. března 2015, bod 76.
[125] *Tamtéž.*
[126] Pokyny k justici vstřícné k dětem, 2010. IV, oddíl 6, odst. 20.

ve vazbě musí být drženy odděleně od dospělých.[127] Podobně směrnice EU 2016/800 vyžaduje, aby členské státy *„zajistily, že děti, které jsou zadrženy, jsou drženy odděleně od dospělých",* pokud by oddělení nebylo v rozporu s nejlepším zájmem dítěte.[128]

Je důležité, **aby zařízení pro zadržování mladistvých byla přizpůsobena specifickým vývojovým potřebám dětí.** Výbor pro Úmluvu o právech dítěte zdůrazňuje, že zadržené děti mají právo na vzdělání odpovídající jejich potřebám a schopnostem, stejně jako právo na zdravotní péči a lékařská vyšetření.[129] Pokyny Rady Evropy k justici vstřícné k dětem dále stanoví, že zadržené děti musí mít přístup k odpovídajícímu vzdělání, profesnímu poradenství, lékařské péči, duchovním a náboženským praktikám a volnočasovým aktivitám, včetně tělesného cvičení a sportu.[130] Dívky musí dostávat **stejnou úroveň péče, ochrany, pomoci a přístupu k aktivitám**, včetně sportu a rekreace.[131] Směrnice EU 2016/800 rovněž ukládá členským státům povinnost poskytovat služby, které zajistí tělesný a duševní vývoj zadržených dětí, včetně přístupu ke vzdělání a odborné přípravě přizpůsobené individuálním schopnostem a potřebám, zejména u dětí se zdravotním znevýhodněním nebo s poruchami učení.[132]

Zvláštní zpravodaj pro mučení a jiné kruté, nelidské nebo ponižující zacházení nebo trestání zdůraznil, že dětem ve vazbě musí být poskytována podpora při udržování **pravidelného kontaktu s rodinou**, včetně návštěv, korespondence a, je-li to vhodné, dočasného propuštění z rodinných, vzdělávacích nebo jiných důležitých důvodů.[133] Děti by měly být pokud možno umístěny v zařízeních v blízkosti svého rodinného prostředí a kontakt s vnějším světem nesmí být nikdy omezen jako disciplinární opatření.[134]

Úmluva o právech dítěte zaručuje, že každé dítě zbavené svobody má právo na neprodlený přístup k právní a jiné vhodné pomoci a právo napadnout zákonnost svého zadržení před příslušným, nezávislým a nestranným orgánem, který o věci rozhodne bezodkladně.[135] Aby se zabránilo svévolnému nebo dlouhodobému zbavení svobody, vyžadují mezinárodní normy **pravidelné přezkoumávání rozhodnutí o zadržení**. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech zaručuje každému, kdo byl zbaven svobody, právo bezodkladně napadnout zákonnost svého zadržení před soudem a dosáhnout propuštění, je-li zadržení nezákonné.[136]

Výbor pro práva dítěte podporuje zavedení **mechanismů automatického přezkumu**, zejména v případech, které mohou vést k záznamu v trestním rejstříku nebo k dlouhodobému zbavení svobody, přičemž každé dítě má právo na to, aby jakékoli rozhodnutí o vině nebo sankci přezkoumal vyšší příslušný, nezávislý a nestranný orgán, aniž by bylo nutné podávat

[127] *Nart proti Turecku,* ESLP, stížnost č. 20817/04, rozsudek ze dne 6. května 2008, body 33 a 35.
[128] Směrnice (EU) 2016/800, čl. 12 odst. 1.
[129] Výbor pro práva dítěte, obecný komentář č. 24, body 95 písm. c) a d).
[130] Pokyny k justici vstřícné k dětem, 2010. IV, oddíl 6, bod 21 písm. b)
[131] Zpráva zvláštního zpravodaje pro mučení a jiné kruté, nelidské nebo ponižující zacházení nebo trestání, A/HRC/28/68, 5. března 2015, bod 78.
[132] Směrnice (EU) 2016/800, článek 12 odst. 5.
[133] Zpráva zvláštního zpravodaje pro mučení a jiné kruté, nelidské nebo ponižující zacházení či trestání, A/HRC/28/68, 5. března 2015, bod 77.
[134] *Tamtéž.*
[135] Úmluva o právech dítěte, článek 37 písm. d).
[136] MPOPP, článek 9 odst. 4.

odvolání.[137] Směrnice EU 2016/800 rovněž vyžaduje, aby rozhodnutí o zadržení dítěte byla přezkoumávána v přiměřených intervalech, a to buď z *úřední povinnosti*, nebo na žádost dítěte, jeho právního zástupce nebo příslušného soudního orgánu.[138]

3.1.2. Odklon a alternativy k zadržení

Mezinárodní právo lidských práv a mezinárodní standardy zdůrazňují, **že odklon od systému trestní justice a od vazby by měl být hlavní reakcí na děti, které se ocitnou v rozporu se zákonem**. Odkloněním se obecně rozumí opatření, která umožňují řešit situaci dětí bez nutnosti formálního soudního řízení tím, že je nasměrují do vhodných komunitních programů, služeb nebo intervencí.[139] V praxi to znamená vyhnout se trestnímu řízení nebo jej pozastavit ve prospěch opatření, která podporují vývoj, zodpovědnost a opětovné začlenění dítěte.[140]

Podle obecného komentáře č. 24 Výboru pro Úmluvu o právech dítěte by odklon *„měl být způsob zacházení s dětmi, kterému by měla být ve většině případů dávána přednost.*"[141] Státy jsou vybízeny, aby rozšířily *okruh trestných činů, u kterých je odklon možný, a to i včetně závažných trestných činů, pokud je to přiměřené.*"[142] Podobně Rada Evropy vyzývá k prosazování *„alternativ k soudnímu řízení*, *jako je mediace, odklon a alternativní řešení sporů,*" kdykoli to nejlépe slouží nejlepším zájmům dítěte.[143] Směrnice EU 2016/800 rovněž vyžaduje, aby členské státy zajistily, že příslušné orgány budou využívat *„opatření, která jsou alternativou zadržení,*"[144] kde to je možné.

Možnosti odklonu od trestního řízení by měly **být k dispozici co nejdříve** poté, co se dítě dostane do kontaktu s justičním systémem, a to ve všech stádiích celého řízení.[145] Odklon by neměl být pojímán jako trest, ale jako příležitost, jako způsob, jak pozastavit formální soudní řízení, které může být po úspěšném absolvování odklonového programu zcela ukončeno.[146] Je důležité, aby děti poskytly svůj svobodný a informovaný souhlas a aby jim byl umožněn přístup k právní a jiné

---

[137] Výbor pro práva dítěte, obecný komentář č. 24, bod 62.
[138] Směrnice (EU) 2016/800, čl. 10 odst. 2
[139] Úmluva o právech dítěte, čl. 40 odst. 3 písm. b).
[140] UNICEF, 2022. *Odklon dětí v konfliktu se zákonem od formálních soudních řízení v Evropě a Střední Asii.* https://www.unicef.org/eca/media/27691/file/Five%20Advocacy%20Briefs%20on%20Child%20Justice%20&%20C hild%20Friendly%20Justice:%20Diversion%20measures.pdf, s. 2.
[141] Výbor pro Úmluvu o právech dítěte, obecný komentářč. 24, odst. 16.
[142] *Tamtéž*, odst. 16.
[143] Pokyny k justici vstřícné k dětem, 2010. IV, oddíl B, odst. 24.
[144] Směrnice (EU) 2016/800, článek 11.
[145] Výbor pro Úmluvu o právech dítěte, obecný komentář č. 24, bod 16.
[146] *Tamtéž*, odst. 72. Odklon však lze uplatnit pouze u dětí starších minimálního věku trestní odpovědnosti, jelikož děti mladší tohoto věku nemohou být trestně odpovědné, a proto nemohou být odkloněny od řízení, které nelze legálně zahájit. UNICEF, 2022. *Odklon dětí v konfliktu se zákonem od formálního soudního řízení v Evropě a střední Asii.* https://www.unicef.org/eca/media/27691/file/Five%20Advocacy%20Briefs%20on%20Child%20Justice%20&%20C hild%20Friendly%20Justice:%20Diversion%20measures.pdf.

pomoc při posouzení, zda je navrhované opatření k přesměrování vhodné a v jejich nejlepším zájmu.[147]

3.2. Porušování práv a mezery v implementaci

Navzdory mezinárodnímu právu v oblasti lidských práv a normám, které vyžadují, aby bylo zbavení svobody použito pouze jako krajní prostředek, na co nejkratší přiměřenou dobu, s výhradou přísných procesních záruk a přiměřených norem týkajících se podmínek zadržení, všech šest posuzovaných států tyto povinnosti soustavně neplní.

Zbavení osobní svobody v rámci trestního řízení

Následující připomínky se týkají zbavení osobní svobody dětí v rámci systému trestního soudnictví, ať už jde o podezřelé zadržené ve vazbě, nebo o osoby odsouzené za trestné činy.

V *Nizozemsku* mohou být děti ve věku 12–17 let odsouzeny k umístění do zařízení pro mladistvé, a to na dobu maximálně jednoho roku u dětí ve věku 12–15 let a dvou let u dětí ve věku 16–17 let; soudy však mohou dětem uložit také opatření PIJ (umístění do zařízení pro ochrannou a ústavní výchovu mládeže), pokud se má za to, že dítě vyžaduje intenzivní léčbu, a to i v případech poruch chování nebo závažných trestných činů.[148] Toto opatření znamená odnětí svobody na minimálně tři roky a může být prodlouženo až na sedm let. Je důležité, že na žádost státního zastupitelství může být opatření PIJ přeměněno na ochranné opatření ukládané dospělým (terbeschikkingstelling, TBS-maatregel), a to umístěním dětí do uzavřeného zařízení pro psychiatrickou léčbu dospělých. K tomu může dojít v případech závažných trestných činů a u osob považovaných za nebezpečné.[149] Jelikož toto opatření nemá stanovenou maximální dobu trvání, vzniká riziko, že děti mohou být vystaveny velmi dlouhému, potenciálně neomezenému odnětí svobody.[150]

V širším kontextu představuje praxe předávání dětí k soudům pro dospělé nebo ukládání trestů pro dospělé další důvod k obavám v několika zkoumaných zemích, neboť je v rozporu s mezinárodními standardy v oblasti práv dítěte.[151] V *Nizozemsku* mohou soudy uložit dětem ve věku 16–17 let trest pro dospělé, je-li to odůvodněno závažností trestného činu, povahou pachatele nebo okolnostmi případu.[152] To může vystavit děti výrazně přísnějším trestům, včetně trestu odnětí svobody až na 30 let a ochranných psychiatrických opatření určených pro dospělé, jako je TBS.[153] Podobně v *Belgii* mohou být prostřednictvím právního mechanismu *„dessaisissement*" (uithandengeving) nezletilí ve věku 16 let a starší postoupeni k projednání u soudu pro dospělé

[147] Výbor pro práva dítěte, Obecný komentář č. 12 (2009) o právu dítěte být vyslechnuto, CRC/C/GC/12, 20. července 2009, bod 59.
[148] Nizozemská vláda. *Tresty pro mladistvé pachatele*. https://www.government.nl/topics/sentences- and-non-punitive-orders/penalties-juvenile-offenders (přístup 15. dubna 2026); Joost Richards, Sanne Hillege, Lieke van Domburgh. 2020. *De PIJ-maatregel*. https://www.tijdschriftdepsycholoog.nl/wetenschap/de-pij-maatregel/; Podkladové studie, s. 46.
[149] Článek 77tc nizozemského trestního zákoníku; Podkladové studie, s. 46.
[150] Podkladové studie, s. 46; Schmidt, E. P., Rap, S. E. a Liefaard, T., „Mladí dospělí v soudním systému: Vzájemné působení mezi vědeckými poznatky, právní reformou a praktickou implementací v Nizozemsku", v *Youth Justice*, svazek 21(2), 2021, s. 172–191, s. 181.
[151] Výbor pro práva dítěte, obecný komentář č. 24, odst. 30.
[152] Článek 77b nizozemského trestního zákoníku.
[153] Podkladové studie, s. 46.

jsou-li obviněni ze závažných trestných činů a jsou-li ochranná opatření pro mladistvé považována za nedostatečná.[154] Tyto právní úpravy vytvářejí riziko, že děti mohou být vystaveny sankcím a režimům pro dospělé, včetně dlouhodobého odnětí svobody, čímž se podkopávají zvláštní ochranné a procesní záruky, které by se měly uplatňovat v systémech soudnictví pro mladistvé.

Dalším přetrvávajícím problémem ve všech třech jurisdikcích je neschopnost zajistit oddělení dětí od dospělých ve vazbě. V *Polsku* nejsou děti ve vazbě před zahájením soudního řízení často drženy odděleně od dospělých držených ve vazbě.[155] V *Nizozemsku* mohou být děti zadrženy ve stejných zařízeních jako dospělí během policejní vazby bezprostředně po zatčení.[156] *V České republice* chybí zákonný zákaz umisťování dětí do psychiatrických zařízení společného i pro dospělé.[157]

V *Nizozemsku* vedl systémový nedostatek personálu, vysoká nemocnost a uzavírání zařízení pro mladistvé pachatele od roku 2021 k omezení dohledu a poradenství pro mladistvé pachatele, z nichž někteří jsou uzavřeni ve svých celách, místo aby se mohli účastnit vzdělávacích, terapeutických a reintegračních aktivit.[158] Navíc kvůli nedostatku míst v komunitních alternativách hrozí, že dětem ve vazbě nebude včas uděleno propuštění, že přijdou o podporu, kterou potřebují k opětovnému začlenění do společnosti, a že budou muset zůstat v uzavřeném zařízení pro mladistvé déle, než je nezbytné.[159]

Rozpočtová omezení a tlak na efektivitu často oslabují odhodlání dané země využívat alternativy k zadržení. V *České republice*, ačkoli zákon o soudnictví ve věcech mládeže formálně zahrnuje principy restorativní justice, je restorativní justice v praxi jako alternativa k zadržení dětí využívána jen zřídka.[160] Podobně i v *Belgii* jsou příčinou omezené zdroje a absence standardizovaného individuálního posuzování dětí, které jsou podezřelými nebo obviněnými osobami,[161]

---

[154] Vyhláška Francouzské komunity ze dne 18. ledna 2018 o zákoníku o prevenci, pomoci mládeži a ochraně dětí, článek 125.
[155] Podkladové studie, s. 57.
[156] *Tamtéž*, s. 46.
[157] Úřad veřejného ochránce práv, 2024. *Zranitelné skupiny v ochranném zacházení*, https://www.ochrance.cz/uploads-import/ESO/10-2023-NZ_ochranna_lecba_vyzkumna_zprava.pdf, s. 5, 10.
[158] Inspektorát pro spravedlnost a bezpečnost, 2021. *Inspektoráty volají po rychlém řešení problémů v nápravných zařízeních pro mladistvé (JJI)*. https://www.inspectie-jenv.nl/actueel/nieuws/2021/10/28/inspecties-dringen-aan-op-snelle-oprav-problémů-v-JJI. Viz také Podkladové studie, s. 47.
[159] Z diskusí během online workshopů pro sociální pracovníky a kurátory. Konaly se 28. dubna a 5. května 2025.
[160] Večerka, K., Hulmáková, J., Štěchová, M., 2019. *Mladiství v procesu narušené socializace*. Praha: Ústav kriminologie a sociální prevence, https://www.iksp.cz/storage/169/458-Mladistvi-v-procesu- poruchove-socializace.pdf, s. 58. V souvislosti s dětmi mladšími než je věk trestní odpovědnosti zmiňuje nízké využívání restorativních technik Hulmáková, J. et al., 2024. *Děti do patnácti let v systému soudnictví ve věcech mládeže*. Praha: Ústav kriminologie a sociální prevence, https://www.iksp.cz/deti-mladsi-patnacti-let-v- systému-soudnictvi-ve-vecech-mladeze, s. 33. Tato studie zároveň poukazuje na to, že například realizace rodinných skupinových konferencí je ojedinělou praxí v několika centrech Služby probační a mediační péče. – Tamtéž, s. 55–56. Viz také Podkladové studie, s. 31.
[161] Článek 7 směrnice (EU) 2016/800 ukládá členským státům povinnost zajistit, aby u každého dítěte, které je podezřelým nebo obviněným v trestním řízení, bylo provedeno individuální posouzení s přihlédnutím k jeho osobnosti, vyspělosti, ekonomickému, sociálnímu a rodinnému zázemí a jakékoli konkrétní zranitelnosti, s cílem stanovit vhodná opatření a procesní záruky. Viz také: ICJ. 2021. *Doporučení týkající se hlavních zásad Ustanovení o individuálním posuzování dětí, které se dostaly do konfliktu se zákonem*. https://www.icj.org/wp-content/uploads/2021/12/ENGL-Recommendations-Individual-assessment.pdf

určené k usměrňování rozhodnutí státních zástupců a soudů o vhodných opatřeních, brání širšímu využívání alternativ k vazbě, jako jsou umístění do vzdělávacích zařízení nebo mediace.[162] V *Nizozemsku* metodické pokyny stanoví, že restorativní intervence by měly být dostupné pro všechny případy týkající se mládeže.[163] V praxi se však mediace mezi obětí a pachatelem a mediace v trestních věcech uplatňují pouze v malém počtu případů.

A konečně, další systémovou výzvou je nerovný přístup k alternativním opatřením, což neúměrně postihuje marginalizované a ekonomicky znevýhodněné skupiny. Například na *Slovensku* Generální prokuratura uvedla, že významnou část trestných činů spáchaných mladistvými tvoří krádeže dětí z ekonomicky zranitelného prostředí.[164] Tyto děti často nemají přístup k právní pomoci předtím, než jsou formálně obviněny, a jsou neúměrně často vystaveny opatřením omezujícím osobní svobodu, přičemž je k dispozici jen málo účinných alternativ.[165] Omezené využívání alternativních opatření nejenže udržuje nerovnost, ale také přispívá k nadměrnému zastoupení zranitelných dětí ve vazebních zařízeních.

De facto zbavení svobody mimo rámec trestního řízení

V několika ze zkoumaných zemí mohou být děti podezřelé nebo obviněné z trestných činů nasměrovány do řízení mimo systém trestní justice, včetně opatření v oblasti rodinného práva, ochranných opatření nebo umístění do výchovných nebo ústavních zařízení. Tato opatření přitom mohou vést k faktickému zbavení svobody bez procesních záruk, které by poskytlo trestní řízení.

Opakujícím se problémem napříč zeměmi je, že děti, které se dostaly do konfliktu se zákonem, mohou být umístěny do zařízení formálně označených jako vzdělávací nebo nápravná zařízení, kde jejich pobyt často představuje *faktické* zbavení svobody.[166] Taková umístění obvykle zahrnují srovnatelnou míru omezení pohybu, dohledu a izolace od rodiny a společnosti, uvalenou pod záminkou rodinného práva a ochranných opatření.[167]

Jedním z klíčových faktorů je překrývání rámců rodinného a trestního práva, jak je patrné v zemích jako *Česká republika a Slovensko*. Jádrem problému je využívání opatření rodinného práva jako kvazitrestních nástrojů, čímž se obcházejí procesní záruky, které by jinak byly zaručeny podle trestního práva,

---

[162] Podkladové studie, s. 20; De Bondt, W., Vercruysse, L., 2021. *Procesní záruky pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými v trestním řízení: Belgie.* Výzkum v sociální oblasti (FRANET), https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/be_ccp-country_report.pdf, s. 53–55.

[163] Nizozemská vláda, 2019. *Rámec politiky pro zařízení restorativní justice v průběhu trestního řízení* (Beleidskader herstelrechtvoorzieningen gedurende het strafproces), Parlamentní dokumenty II 2018/19, 43775 VI, č. 115.

[164] Podkladové studie, s. 66.

[165] *Tamtéž,* s. 66.

[166] *Tamtéž*, s. 7, 10.

[167] Sociální sankce jsou: „právní donucovací opatření uplatňovaná vůči jednotlivci nikoli za účelem jeho potrestání, ale s cílem napravit jeho odchylky od normy". David Garland, „The Birth of the Welfare Sanction", in *British Journal of Law and Society,* svazek 8(1), 1981, s. 29–45, s. 40. „Typickými příklady sociálních sankcí je umístění dítěte do různých typů zařízení jiných než věznice (vzdělávací, sociální péče nebo zdravotní péče), kde pobyt není pojímán jako trest, ale jako ochrana, a to buď dítěte, nebo společnosti." Anna Sležková, „Making assessment truly individual: the importance of the philosophical concept of objectification of man for the interpretation of the right of children in conflict with the law to individual assessment", in *EJLS,* svazek 16(2), 2025, s. 27–76, pozn. 80.

což podkopává právo dětí na spravedlivý proces.[168] To platí zejména pro děti mladší než je minimální věk trestní odpovědnosti *(viz kapitola III, oddíl 2).*

Například v *České republice* a *na Slovensku* jsou děti v rámci opatření podle rodinného práva často umisťovány do uzavřených nebo polouzavřených výchovných zařízení, přičemž tato řešení mají často přednost před alternativami bez odnětí osobní svobody nebo komunitními alternativami.[169] V *České republice* je podezření nebo údajné porušení trestního zákona ze strany dítěte často vnímáno zároveň jako problém s chováním a je tudíž řešeno prostřednictvím opatření podle rodinného práva, která vedou k umístění do ústavní péče.[170] K těmto umístěním může docházet ve stejných typech zařízení, jaká se používají pro děti v konfliktu se zákonem,[171] včetně uzavřených rezidenčních výchovných zařízení s přísným režimem a striktním denním řádem.[172] Tato umístění neúměrně postihují strukturálně znevýhodněné děti, děti čelící chudobě, sociálnímu vyloučení nebo psychosociálním znevýhodněním,[173] zatímco děti ze stabilnějších rodin mají větší šanci těžit z komunitních alternativ.[174]

Na *Slovensku* mohou být děti do výchovných zařízení umisťovány také prostřednictvím občanskoprávních mechanismů, jako jsou předběžná opatření,[175] výchovná opatření[176] nebo ústavní péče,[177] a někdy pouze na základě podezření, nikoli prokázaného trestného činu.[178] Ačkoli zákon stanoví přezkoumání rozhodnutí o umístění každých šest měsíců,[179] jsou tato přezkoumání často pouze formální.[180] V praxi mohou děti, jakmile jsou jednou umístěny, v těchto zařízeních zůstat až do dosažení plnoletosti nebo věku 19 let,[181] což je v některých případech dokonce delší doba, než je maximální trest odnětí svobody povolený za původní trestný čin, který byl důvodem jejich umístění.[182] Situace v *České republice* je do značné míry podobná: ačkoli se těmto zařízením říká „dětské domovy se školou" nebo „výchovné ústavy s ochrannou výchovou", plní ekvivalentní funkci

[168] Podkladové studie, s. 6–7.
[169] *Tamtéž,* s. 10.
[170] *Tamtéž,* s. 35–36.
[171] *Tamtéž,* s. 36.
[172] *Tamtéž,* s. 30.
[173] To odráží tendenci vykládat protiprávní chování dětí jako důsledek nedostatků v jejich sociálním prostředí, zejména pokud jsou vnímány jako pocházející z „dysfunkčních" rodin, což je dokonce zákonnou podmínkou pro nařízení těchto opatření. V praxi jsou děti, které již čelí strukturálním znevýhodněním, jako je chudoba, sociální vyloučení, diskriminace (včetně mnoha romských dětí) nebo potíže ve vzdělávání, častěji považovány za děti, nad nimiž rodiče nemají kontrolu, přičemž tyto faktory jsou často považovány za rozhodující spouštěč odebrání z rodiny a umístění do ústavní péče. Podkladové studie, s. 35–36.
[174] Z diskusí během online workshopu pro soudce. Konal se ve dnech 14. a 21. května 2025.
[175] Zákon č. 161/2015 Sb., zákon o mimosoudním řízení, § 367.
[176] Zákon č. 36/2005 Sb., o rodině, § 37 odst. 3.
[177] Zákon č. 36/2005 Sb., o rodině, § 54.
[178] Podkladové studie, s. 67.
[179] Je třeba dodat, že tato povinnost pravidelně přezkoumávat přiměřenost délky umístění dítěte je výslovně upravena ve slovenském právu, pokud jde o opatření v oblasti rodinného práva, nikoli však ve vztahu k trestněprávnímu opatření v podobě výchovného opatření.
[180] Zpráva uvádí, že soudy nekriticky přijímají zprávy orgánů ochrany dětí a sociální péče, které tvrdí, že je třeba ve výchovném opatření pokračovat, nebo zprávy samotného výchovného zařízení. Generální prokuratura Slovenské republiky, 2024. *Hodnocení stavu dodržování zákonnosti ve výchovných zařízeních*. Zpráva je k dispozici ve slovenštině na adrese: https://www.genpro.gov.sk/informacie/spravy/detail/generalna-prokuratura-sr- pre-zistenia-o-zavaznom-porusovani-pravdeti-v-reedukacnych-centrach-zvolava-generalny-prokurator-sr- multilateralne-pracovne-stretnutie/, s. 7.
[181] V případě výchovného opatření podle § 103 odst. 2 trestního zákoníku je možné prodloužení až do věku 19 let.
[182] Podkladové studie, s. 68.

a vyvolávají srovnatelné obavy ohledně dlouhodobého a nedostatečně přezkoumávaného odnětí svobody.

Využívání zbavení svobody v *České republice* vyvolává zvláštní obavy v souvislosti s dětmi, na které jsou uvalena tzv. ochranná opatření, včetně „ochranného léčení",[183] které může zahrnovat umístění do psychiatrických léčeben. Tato opatření jsou obzvláště znepokojivá u dětí s mentálním a/nebo psychosociálním znevýhodněním. Takové umístění může být nařízeno nejen za závažné trestné činy, ale i za méně závažné činy, jako jsou krádeže, výtržnictví nebo poškození majetku.[184]

Zatímco *české* právní předpisy omezují délku trestu odnětí svobody pro mladistvé[185] obecně na polovinu trestu, který by soud mohl uložit dospělým, a to nejvýše na pět let, případně ve výjimečných případech na deset let, opatření v rámci „ochranného léčení" často postrádají jasné zákonné časové lhůty.[186] Takováto opatření na dobu neurčitou nebo s otevřeným koncem, případně opatření bez jasně stanovené maximální délky trvání, jsou neslučitelná s právem na osobní svobodu a s požadavkem, aby bylo zadržení uloženo pouze na nejkratší přiměřenou dobu.[187]

Kromě toho je často nedostatečně podporován vzdělávací, tělesný a psychický vývoj dětí zbavených svobody, ať už v rámci trestněprávních opatření, nebo v případě umístění nařízeného v rámci rodinného nebo ochranného rámce. Na *Slovensku* byly vzneseny vážné obavy ohledně dodržování právních norem a celkových podmínek v nápravných zařízeních, která byla popsána jako nelidská a kde se objevily zprávy o sexuálním zneužívání dětí.[188] V *České republice* vyvstávají podobné obavy v případech, kdy jsou děti, které se dostaly do konfliktu se zákonem, umístěny do psychiatrických léčeben v rámci „ochranného léčení". V takových zařízeních není často zajištěn přístup ke vzdělání[189] a děti mohou být zbytečně izolovány a mít omezený kontakt se svými vrstevníky.[190]

---

[183] § 99 trestního zákoníku; „Podle povahy nemoci a léčebných možností soud uloží ochranné léčení ústavní nebo ambulantní. Byl-li vedle ústavního ochranného léčení uložen trest odnětí svobody, ochranné léčení se vykonává zpravidla po nástupu výkonu trestu odnětí svobody ve věznici." CPT. 2025. *Zpráva pro českou vládu o návštěvě v České republice provedené Evropským výborem pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT) ve dnech 16. až 26. dubna 2024*, CPT/Inf (2025) 1, pozn. 43.

[184] Úřad veřejného ochránce práv, 2024. *Zranitelné skupiny osob v ochranné léčbě*. Brno: Úřad veřejného ochránce práv, https://www.ochrance.cz/uploads-import/ESO/10-2023-NZ_ochranna_lecba_vyzkumna_zprava.pdf, s. 7. Viz také Podkladové studie, s. 41.

[185] „Mladistvým se rozumí osoba, která v době spáchání trestného činu (v případě mladistvých označovaného jako ‚provinění') dosáhla věku 15 let, ale ještě nedosáhla věku 18 let". Evropská justice. 2024. *Práva nezletilých v soudním řízení: Česko*. https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/cz_en.

[186] Na základě diskusí v rámci online semináře pro soudce, který se konal ve dnech 14. a 21. května 2025.

[187] Úmluva o právech dítěte, článek 37 písm. b).

[188] Generální prokuratura Slovenské republiky, 2024. *Hodnocení stavu zákonnosti v převýchovných centrech*, https://www.genpro.gov.sk/informacie/spravy/detail/generalna-prokuratura-sr-pre-zistenia-o-zavaznom-porusovani-prav-deti-v-reedukacnych-centrach-zvolava-generalny-prokurator-sr-multilateralne-pracovne-stretnutie/. Viz také Podkladové studie, s. 68.

[189] Úřad veřejného ochránce práv, 2019. *Ochranná léčba, donucovací opatření a další otázky: Zpráva ze systematických návštěv*, s. 30. Viz také Podkladové studie, s. 40.

[190] Páv, M., Švarc, J., 2018. *Současný stav a doporučení pro další rozvoj sítě ochranné léčby*. Praha: Ministerstvo zdravotnictví, 2018, https://www.reformapsychiatrie.cz/sites/default/files/2023-02/KA1_St%C3%A1vaj%C3%ADc%C3%AD%20stav%20a%20doporu%C4%8Den%C3%AD%20k%20dal%C5%A1

V *Bulharsku* nelze děti, které nedosáhly věku trestní odpovědnosti (mladší než 14 let), trestně stíhat ani trestat. Pokud jsou však tyto děti podezřelé ze spáchání činů, které by představovaly trestný čin, pokud by je spáchala starší osoba, mohou být přesto podrobeny řízení, které se podobá trestnímu řízení. Tato řízení se vedou podle zákona o boji proti delikvenci mladistvých, nikoli podle trestního zákoníku, a mohou vést k tomu, že soud nařídí umístění dítěte do sociálně-výchovných nebo nápravných internátních škol.[191] Děti a jejich zákonní zástupci nemají možnost obrátit se na soud s žádostí o přezkoumání jejich umístění do těchto škol, kde jsou děti zbaveny svobody. Tato praxe se jeví jako neslučitelná se zárukami *habeas corpus* podle čl. 9 odst. 4 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a čl. 5 odst. 4 Evropské úmluvy o lidských právech, jakož i čl. 37 písm. d) Úmluvy o právech dítěte.

3.3. Dobrá praxe

Některé země podnikly důležité kroky k tomu, aby sladily vnitrostátní postupy s mezinárodními zárukami a omezily škodlivý dopad zbavení svobody na děti. Několik jurisdikcí vypracovalo strukturované přístupy, které mají zajistit, že zbavení svobody bude používáno pouze jako krajní opatření.

Alternativy k zadržení

- V *Belgii* vnitrostátní právní předpisy stanoví, že vazba v rámci trestního řízení proti dětem smí být použita pouze jako krajní prostředek na co nejkratší dobu[192] a že odnětí svobody musí předcházet systematické zvážení alternativních opatření, včetně opatření restorativní, výchovné nebo dohlížecí povahy (jako je odborná podpora, podmíněné setrvání v rodině nebo umístění v rezidenčních zařízeních bez odnětí svobody).[193]
- V *Nizozemsku* mohou být děti v rámci trestního řízení propuštěny z vazby za určitých podmínek. Tyto podmínky mohou zahrnovat účast na

%C3%ADmu%20rozvoji%20s%C3%ADt%C4%9B%20ochrann%C3%A9ho%20l%C3%A9%C4%8Den%C3%AD%2
C%20anal%C3%BDza.pdf, s. 28–29. Podkladové studie, s. 41.

[191] Z diskusí v rámci online workshopu pro soudce, který se konal ve dnech 14. a 21. května 2025; Podkladové studie, s. 27.

[192] Platné předpisy na úrovni společenství a regionů:

- Flandry: Článek 20 odst. 2 nařízení o delikvenci mladistvých stanoví, že restorativní intervence jsou prioritou. Odepření svobody se zvažuje pouze za výjimečných okolností.
- Brusel: Bruselská vyhláška klade důraz na podporu a ochranu v rámci životního prostředí mladistvého. Odstranění z tohoto prostředí je výjimečným opatřením a musí být provázeno respektováním rodinných vztahů a pravidelným posuzováním možnosti návratu k rodičům. Uzavřené ústavní zařízení představuje krajní řešení, a to pouze v případě, že chování mladistvého představuje nebezpečí nebo pokud existuje riziko recidivy, útěku či maření výkonu spravedlnosti.
- Valonsko: Valonský dekret klade důraz na prevenci jako nejvyšší prioritu (článek 1). Omezení svobody je vyloučeno, s výjimkou velmi specifických případů, kdy jsou splněny přísné podmínky (článek 63). Tento rámec rovněž odráží zásadu, že omezující opatření jsou až krajním řešením. Kapitola 5 tohoto dekretu popisuje různá opatření, která může soudce pro mládež přijmout vůči mladistvému podezřelému ze spáchání trestného činu nebo který se trestného činu dopustil.

[193] Defence for Children International Belgium, 2015. *Praktický průvodce pro právníky zastupující děti v konfliktu se zákonem*. https://lachild.eu/wp-content/uploads/2016/05/Guide_Avocats_FR-web.pdf, s. 54, 97–98. Viz také Podkladové studie, s. 21.

poradenství, povinné hlášení, omezení týkající se určitých oblastí nebo látek a povinnost chodit do školy nebo dodržovat strukturovaný denní režim.[194]

- V *Bulharsku* orgány uplatňují alternativní opatření k zadržení, kdykoli je to možné. Mezi ně může patřit dohled rodičů nebo opatrovníků, dohled ze strany školské správy, dohled ze strany personálu nápravné školy, do které je nezletilý umístěn, nebo dohled ze strany inspektora ze Služeb pedagogické podpory dětí nebo člena místní Komise pro boj proti delikvenci mládeže.[195]
- V *České republice* probační a mediační služba zavedla a podporuje pilotní projekt rodinných skupinových konferencí, na nichž se scházejí dítě, rodina a další zúčastněné strany, aby projednaly a nalezly konstruktivní řešení přizpůsobená potřebám dítěte.[196] Ačkoli tyto konference nejsou formálně upraveny a někdy vyžadují souhlas státního zástupce, jejich výsledky mohou ovlivnit rozhodnutí soudu či státního zástupce, včetně rozhodnutí o alternativách k vazbě.

Podmínky zbavení osobní svobody přizpůsobené dětem

- I v případech, kdy je zbavení svobody nezbytné, podnikly některé země významné kroky k omezení jeho škodlivých dopadů a k přizpůsobení praxe standardům v oblasti práv dítěte. V *Nizozemsku* mohou děti, které by jinak byly umístěny do vazby, místo toho zůstat doma, v pěstounské rodině nebo být umístěny v malých zařízeních pro mladistvé.[197] Tato malá zařízení, kterých je v současné době v celé zemi pouze pět, se obvykle nacházejí blíže k domovu dítěte a jsou navržena tak, aby umožňovala pokračování ve školní docházce a zachování soukromého a rodinného života.[198]
- Zásadním ochranným opatřením je **přísné oddělení dětí od dospělých** ve vazbě, které má zajistit jejich bezpečnost a blaho. V *České republice* musí být děti ve vazbě odděleny od dospělých, a to jak v případě vazby předběžné (předběžné zadržení), tak i po vynesení rozsudku, a to i po dovršení 18 let, pokud to odůvodňují okolnosti a nejlepší zájmy všech dotčených mladistvých.[199]
- *V Belgii* je přísné oddělení dětí od dospělých prosazováno ve všech fázích řízení; i když je případ dítěte postoupen soudu pro dospělé, zůstává dítě ve specializovaném zařízení pro mládež až do věku 18 let, po kterém může být převedeno do systému pro dospělé.[200]

---

[194] Nizozemský trestní řád, článek 493 odst. 1 (článek 493 odst. 1 Sv); Nařízení o výkonu trestních rozhodnutí (Besluit tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen), článek 2.6. Viz také Podkladové studie, s. 45.

[195] Podkladové studie, s. 26.

[196] Z diskusí během online workshopu pro soudce. Konal se ve dnech 14. a 21. května 2025.

[197] Nizozemský trestní řád, § 493 odst. 3 (čl. 493 odst. 3 Sv). Viz také Podkladové studie, s. 45.

[198] Podkladové studie, s. 46.

[199] Zákon č. 293/1993 Sb., o vazbě, § 26 odst. 1; zákon č. 218/2003 Sb., zákon o soudnictví ve věcech mládeže, § 79 odst. 1. Viz také Podkladové studie, s. 28.

[200] De Bondt, W., Vercruysse, L., 2021. *Procesní záruky pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými v trestním konání: Belgie.* Terénní Terénní (FRANET), (FRANET), https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/be_ccp-country_report.pdf, s. 63. Defence for Children International Belgium, 2018. *Můj právník, moje práva – Posílení práv dětí v trestním řízení v EU* – Role právního zástupce nezletilého v ochranném a trestním řízení v Belgii. Národní zpráva Belgie,

Kromě oddělení od dospělých přijaly některé jurisdikce další opatření na **podporu rozvoje a blaha zadržených dětí**. Následující příklady ilustrují osvědčené postupy při zajišťování přiměřených podmínek a podpory v zařízeních pro zadržené osoby, ačkoli to neznamená, že by zadržení mělo být upřednostňováno v případech, kdy lze uplatnit alternativy bez odnětí svobody nebo komunitní alternativy.

- V *Belgii* jsou děti zbavené svobody v rámci systému trestního soudnictví umísťovány do veřejných ústavů na ochranu mládeže (IPPJ), kde mají lepší přístup ke vzdělání, zdravotní péči, trvalému kontaktu se svou rodinou a svobodě vyznání.[201]
- V *Polsku* jsou zařízení pro zadržování mladistvých vybavena prostory pro volnočasové aktivity, knihovnami a audiovizuální technikou a personál je proškolen tak, aby rozuměl psychologickým potřebám dětí ve vazbě.[202]

Mechanismy **dohledu a odpovědnosti** hrají klíčovou roli při ochraně dětí ve vazbě.

- Na *Slovensku* nedávné legislativní reformy udělily ombudsmanovi pravomoc monitorovat věznice a další místa, kde mohou být děti zbaveny svobody, což pomáhá zajistit humánní zacházení a transparentnost v praxi.[203]

Výmaz z rejstříku trestů

Mezinárodní normy v oblasti práv dítěte kladou velký důraz na minimalizaci dlouhodobých negativních dopadů u dětí, které se dostaly do konfliktu se zákonem. To zahrnuje nejen odklonění dětí od vazby a formálního trestního řízení, ale také citlivý přístup k nakládání s jejich trestními rejstříky po kontaktu s justičním systémem.

Výbor pro práva dítěte doporučuje státům, aby *„zavedly pravidla umožňující výmaz trestních rejstříků dětí po dosažení věku 18 let, a to buď automaticky, nebo ve výjimečných případech po nezávislém přezkoumání."*[204] Podobně Rada Evropy zdůrazňuje, že v zájmu podpory reintegrace by trestní rejstříky dětí měly být uchovávány

https://lachild.eu/wp-content/uploads/2016/05/RAPPORT-MLMR-COMPLET.pdf, s. 55. Viz také Podkladové studie, s. 21.

[201] Defence for Children International Belgium, 2015. *Praktický průvodce pro právníky zastupující děti v konfliktu se zákonem*. https://lachild.eu/wp-content/uploads/2016/05/Guide_Avocats_FR-web.pdf, s. 55, 97–98. De Schutter, O., Ringelheim, J., Dhetz, N., Van Keirsbilck, B. (eds.), 2015. *Vzdělávání dětí zbavených svobody: I ony mají právo na vzdělání za mřížemi*. Vzdělávací nástroj č. 5. https://www.brudoc.be/opac_css/doc_num.php?explnum_id=1434. Viz také Podkladové studie, s. 21.

[202] Nařízení ministra vnitra ze dne 4. června 2012 o místnostech určených pro osoby zadržené nebo přivedené k prověření střízlivosti, přechodných místnostech, dočasných přechodných místnostech a policejních vazebních zařízeních pro mladistvé, pravidlech pobytu v těchto místnostech a postupu při nakládání s videozáznamy z těchto místností, prostor a cel (konsolidované znění, Sbírka zákonů, 2023, položka 2672, ve znění pozdějších předpisů). Viz také Podkladové studie, s. 56.

[203] Zákon č. 110/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 564/2001 o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, a některými dalšími zákony. Viz také mechanismy „https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/spt/information-national-preventive-"; zákon č. 176/2015 Sb., o komisaři pro děti a komisaři pro osoby se zdravotním postižením, § 4 odst. 1 písm. b) bod 2 ve spojení s § 4 odst. 2 písm. h)).

[204] Výbor pro práva dítěte, obecný komentář č. 24, odst. 71.

důvěrně a nesmí být zveřejňovány mimo soudní systém, jakmile dosáhnou dospělosti.[205] Zveřejnění by mělo být povoleno pouze za výjimečných okolností, jako jsou závažné trestné činy, obavy o veřejnou bezpečnost nebo situace týkající se práce s dětmi.[206] Důležité je, aby odklon nikdy nevedl k záznamu v trestním rejstříku. Ačkoli mohou být důvěrné záznamy o odklonových opatřeních uchovávány pro administrativní nebo výzkumné účely, Výbor pro práva dítěte zdůrazňuje, že tyto záznamy nesmějí být považovány za odsouzení ani použity k vytvoření záznamu v trestním rejstříku.[207] Důvěrnost je zásadní: přístup k těmto záznamům by měl být přísně omezen na subjekty přímo zapojené do řízení.[208]

Ačkoli většina ze šesti posuzovaných zemí má systémy pro výmaz trestních rejstříků dětí po uplynutí stanovené lhůty, přetrvávají problémy s jednotností a transparentností. V některých jurisdikcích se záznamy mohou stále objevovat při žádostech o zaměstnání, někdy pouze u citlivých pozic, jindy jsou však přístupné v širším měřítku.

Některé země v této oblasti vyvinuly dobrou praxi: v *Belgii* a *Nizozemsku* obvykle alternativní opatření nezanechávají záznam v trestním rejstříku a ani pobyt v *polských* nápravných zařízeních pro mladistvé nevede k zápisu do trestního rejstříku. *V Belgii* mohou děti po dovršení 18 let požádat soudce o výmaz záznamu, pokud od ukončení trestu, který k zápisu vedl, uplynulo pět let. *Bulharsko* považuje rehabilitaci za právo: pokud dítě vykoná svůj trest a po dobu dvou let se nedopustí žádného přestupku, záznam je automaticky vymazán. V *Nizozemsku* mohou být děti obviněné z méně závažných přestupků odkloněny od trestního soudnictví a pokud se dítě nedopustí recidivy, jsou tyto méně závažné přestupky z rejstříku vymazány. Na druhou stranu mohou být záznamy v trestním rejstříku za závažné trestné činy a sexuální delikty uchovávány na dobu neurčitou.

[205] Pokyny k justici vstřícné k dětem, 2010. IV, oddíl 2 odst. 83.
[206] *Tamtéž,* IV, oddíl 2, bod 83.
[207] Výbor pro práva dítěte, obecný komentář č. 24, bod 18 písm. f).
[208] Výbor pro Úmluvu o právech dítěte, obecný komentář č. 24, odst. 67. Viz také Výbor pro Úmluvu o právech dítěte, obecný komentář č. 10, odst. 66: „Právo na soukromí navíc znamená, že záznamy o dětských pachatelích by měly být přísně důvěrné a nepřístupné třetím osobám s výjimkou těch, které se přímo podílejí na vyšetřování, projednávání a rozhodování daného případu.“ S cílem zabránit stigmatizaci a/nebo předpojatým soudům by záznamy o dětských pachatelích neměly být používány v řízeních pro dospělé v následných případech týkajících se téhož pachatele (viz Pekingská pravidla, pravidla 21.1 a 21.2) ani k přitěžování při takovém budoucím trestání.“

III. Časté překážky bránící dětem v uplatňování jejich práv

1. Diskriminační praktiky ovlivňující výkon procesních práv

1.1. Mezinárodní a unijní právní standardy

Zásada nediskriminace je zakotvena v několika základních mezinárodních a regionálních dokumentech v oblasti lidských práv a představuje základní kámen spravedlivého a rovného zacházení ve všech soudních řízeních, včetně těch, kterých se účastní děti. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech ukládá státům povinnost zaručit práva všem osobám bez rozdílu rasy, pohlaví, jazyka, náboženství nebo jiného postavení[209] a zajistit tak rovnost před zákonem a rovnou ochranu před diskriminací.[210] Na regionální úrovni poskytují dokumenty, jako je Listina základních práv EU, širší soubor zakázaných důvodů: *„Zakazuje se jakákoli diskriminace založená zejména na pohlaví, rase, barvě pleti, etnickém nebo sociálním původu, genetických rysech, jazyku, náboženském vyznání nebo přesvědčení, politických názorech či jakýchkoli jiných názorech, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, narození, zdravotním postižení, věku nebo sexuální orientaci.*"[211]

Úmluva o právech dítěte ukládá smluvním státům povinnost zajistit, aby všechny děti mohly požívat svých práv podle této úmluvy *„bez jakékoli diskriminace*", a přijmout *„všechna potřebná opatření*" k jejich ochraně před takovou diskriminací.[212] Úmluva o právech dítěte dále zavazuje státy, aby se *ke* každému dítěti obviněnému z trestného činu chovaly způsobem, *„které rozvíjí smysl dítěte pro důstojnost a čest*".[213] Úmluva o právech osob se zdravotním postižením zdůrazňuje význam přiměřených úprav pro podporu rovnosti a odstranění diskriminace a objasňuje, že opatření nezbytná k dosažení *faktické* rovnosti by neměla být považována za diskriminační.[214]

Podobně Rada Evropy vyžaduje, aby byla práva dětí chráněna *„bez jakékoli diskriminace*", mimo jiné z důvodu pohlaví, etnického původu, sociálně-ekonomického zázemí, zdravotního postižení, migračního statusu nebo příslušnosti k menšinové skupině.[215] Směrnice EU 2016/800 tuto povinnost posiluje tím, že od členských států vyžaduje, aby zajistily, že s dětmi bude *„vždy zacházeno způsobem, jimž bude chráněna jejich důstojnost*".[216]

Systémová diskriminace je však často problémem v případě dětí, které jsou údajně v konfliktu se zákonem. Často je všudypřítomná a hluboce zakořeněná v sociálních strukturách, zákonech a institucionálních postupech, což vytváří trvalé znevýhodnění určitých skupin a zároveň zvýhodňuje

[209] MPOPP, článek 2.
[210] MPOPP, článek 26.
[211] Evropská unie, Listina základních práv Evropské unie, Úř. věst. C 326/391, 26. října 2012.
[212] Úmluva o právech dítěte, článek 2 odst. 1.
[213] Úmluva o právech dítěte, článek 40 odst. 1.
[214] Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením, přijatá dne 12. prosince 2006 na 61. zasedání Valného shromáždění rezolucí A/RES/61/106, článek 5.
[215] Pokyny k justici vstřícné k dětem, 2010. IV, oddíl D odst. 1.
[216] Směrnice EU 2016/800, článek 13 odst. 2.

další.[217] Úmluva OSN o právech dítěte zdůrazňuje, že právo na nediskriminaci podle této úmluvy vyžaduje nejen zákaz nerovného zacházení, ale také proaktivní opatření k zajištění toho, aby všechny děti mohly svá práva v praxi uplatňovat.[218] To znamená přijímat pozitivní kroky k řešení podstatných nerovností a k reformě strukturálních a kulturních podmínek, které vedou k trvalému vyloučení.[219]

Rada Evropy uznává, že v určitých případech **mohou být nezbytná pozitivní opatření** k zajištění skutečné rovnosti. Vyzývá státy, aby poskytovaly přizpůsobenou ochranu a podporu zvláště zranitelným dětem, včetně migrantů, nezletilých bez doprovodu, dětí se zdravotním znevýhodněním, romských dětí a dětí žijících v ústavech nebo na ulici.[220]

Konečně, prevence diskriminace vyžaduje také **multioborové školení zohledňující kulturní specifika** pro všechny odborníky působící v oblasti soudnictví ve věcech mládeže. Výbor pro práva dítěte zdůrazňuje potřebu školení založeného na znalostech o vývoji dítěte, příčinách páchání trestné činnosti mladistvými, specifické zranitelnosti marginalizovaných skupin a využívání alternativ k zadržení.[221]

1.2. Porušování práv a mezery v implementaci

Navzdory jasným právním normám se děti v konfliktu se zákonem v šesti zkoumaných zemích EU i nadále potýkají s diskriminačním zacházením v trestním řízení. Tyto rozdíly vyplývají z mnoha vzájemně souvisejících faktorů, včetně jazykových a komunikačních bariér, nedostatečného školení odborníků, chybných individuálních posouzení, jako je nedostatečné zhodnocení věku, vyspělosti, duševního zdraví, zranitelnosti a sociálního zázemí dítěte, a systémových předsudků souvisejících se socioekonomickým statusem, zdravotním postižením a menšinovým původem.

Jednou z hlavních překážek je nedostatek účinné komunikace reagující na jazykové, kulturní nebo kognitivní potřeby dětí. Na *Slovensku* děti, jejichž primárním jazykem je romština nebo maďarština, často dostávají procesní informace, které nejsou přizpůsobeny jejich jazyku nebo rodinnému zázemí.[222] V *Belgii* nejsou pro děti, které nemluví žádným z národních jazyků, spolehlivě k dispozici tlumočníci a ti, kteří jsou k dispozici, mohou postrádat školení v komunikaci přizpůsobené dětem.[223] V *České republice* jsou potřeby dětí s mentálním nebo psychosociálním znevýhodněním často přehlíženy – odborníci v oblasti trestního soudnictví s těmito dětmi obvykle komunikují pouze při získávání výpovědi, čímž omezují jejich účast pouze na výslech, místo aby jim umožnili aktivní zapojení do řízení.[224]

---

[217] Výbor pro hospodářská, sociální a kulturní práva, Obecný komentář č. 20 k nediskriminaci v oblasti hospodářských, sociálních a kulturních práv, E/C.12/GC/20 (2. července 2009), odst. 12.
[218] Výbor pro práva dítěte, obecný komentář č. 21 (2017) k právům dětí žijících na ulici, CRC/C/GC/21, 20. června 2017, odst. 26.
[219] *Tamtéž.*
[220] Pokyny k justici vstřícné k dětem, 2010. IV, oddíl D, odst. 2.
[221] Výbor pro práva dítěte, obecný komentář č. 24, odst. 112.
[222] Podkladové studie, s. 5, 65.
[223] De Bondt, W., Vercruysse, L., 2021. Procesní záruky pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými v trestním konání: Belgie. Terénní Terénní (FRANET), (FRANET), https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/be_ccp-country_report.pdf, s. 54–55. Viz také Podkladové studie, s. 22.
[224] Podkladové studie, s. 39.

Hlavním důvodem těchto selhání je absence strukturovaného povinného vzdělávání pro odborníky pracující s dětmi v rámci soudního systému. Ačkoli existují určité vzdělávací kurzy, které se obvykle zabývají základními komunikačními dovednostmi nebo dětskou psychologií, jsou tyto kurzy často dobrovolné a závisí na individuální motivaci odborníků, přičemž institucionální pobídky k zajištění účasti jsou minimální. V důsledku toho nejsou dostatečně řešeny klíčové oblasti, jako jsou práva osob se zdravotním postižením, citlivost na kulturní odlišnosti a nediskriminace. Například v *Belgii*, ačkoli soudci a státní zástupci musí absolvovat školení prostřednictvím Institutu soudního vzdělávání, v učebních osnovách chybí podstatný obsah týkající se mezikulturního povědomí a rozmanitosti.[225] Faktory, jako jsou kultura, náboženství, socioekonomická nejistota a omezená jazyková vybavenost, jsou často podceňovány jako zdroje zranitelnosti.[226] V důsledku toho nejsou dostatečně řešeny potřeby dětí z komunity LGBTQ+, dětí se zdravotním postižením a dětí z kulturních nebo jazykových menšin. Podobně v *Polsku* školení pro advokátní i soudní koncipienty nezahrnuje specializované kurzy zaměřené na práci s dětmi z marginalizovaných skupin.[227]

Tyto nedostatky se dále odrážejí ve způsobu provádění individuálních posuzování.[228] Jak na *Slovensku*, tak *v České republice* je ekonomické, sociální a rodinné zázemí dětí často prezentováno jako individuální nedostatky, nikoli jako strukturální znevýhodnění.[229] Na *Slovensku* se posuzování úzce zaměřuje na odborné diagnózy, zatímco širší systémové faktory, jako je chudoba nebo sociální vyloučení, jsou přetvářeny na indikátory individuálního rizika.[230] Podobně i v *České republice* se tyto strukturální výzvy využívají k ospravedlnění donucovacích zásahů, místo aby byly považovány za sociální podmínky vyžadující podporu.[231] Školní potíže a neúspěch ve škole jsou často posuzovány izolovaně od klíčových faktorů, jako je nestabilita bydlení nebo diskriminace, což dále zkresluje posuzování.[232] V *Belgii* umožňuje právní ustanovení omezit rozsah a přesnost posuzování „na základě okolností

[225] Defence for Children International Belgium, 2018. *Můj právník, moje práva – Posílení práv dětí v trestním řízení v EU* – Úloha právního zástupce nezletilých v ochranných a trestních řízeních v Belgii. Národní zpráva pro Belgii. https://lachild.eu/wp-content/uploads/2016/05/RAPPORT-MLMR-COMPLET.pdf (Zpráva o stavu práv dětí v Belgii), s. 55. Viz také Podkladové studie, s. 22.

[226] De Bondt, W., Vercruysse, L., 2021. Procesní záruky pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými v trestním konání: Belgie. Terénní Terénní (FRANET), (FRANET), https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/be_ccp-country_report.pdf, s. 54–55. Viz také Podkladové studie, s. 6, 22.

[227] Podkladové studie, s. 58.

[228] Článek 7 směrnice (EU) 2016/800 ukládá členským státům povinnost zajistit, aby u každého dítěte, které je v trestním řízení podezřelým nebo obviněným, bylo provedeno individuální posouzení s přihlédnutím k jeho osobnosti, vyspělosti, ekonomickým, sociálním a rodinným poměrům a případným dalším specifickým zranitelnostem, a to za účelem stanovení vhodných opatření a procesních záruk. Viz také: ICJ. 2021. *Doporučení týkající se hlavních zásad upravujících individuální posuzování dětí v konfliktu se zákonem*. https://www.icj.org/wp- content/uploads/2021/12/ENGL-Recommendations-Individual-assessment.pdf.

[229] Podkladové studie, s. 7.

[230] *Tamtéž*, s. 12.

[231] *Tamtéž*, s. 35.

[232] Večerka, K., Hulmáková, J., Štěchová, M., 2019. *Mladistvi v procesu poruchové socializace*. Praha: Ústav kriminologie a sociální prevence, https://www.iksp.cz/storage/169/458-Mladistvi-v-procesu- poruchove-socializace.pdf, s. 71–72. Viz také Podkladové studie, s. 35.

daného případu,"[233] což často omezuje právo dětí s jazykovými nebo kulturními bariérami na komplexní a smysluplné posouzení.[234]

Diskriminace se projevuje také v počátečních fázích trestního řízení, zejména při kontaktu s policií, při vzniku podezření, při zařazení do evidence podezřelých a při uplatňování předběžných opatření, a to často na základě socioekonomického původu. V *Nizozemsku* vedly policejní a justiční politiky zaměřené na takzvané „zranitelné čtvrti" k nepřiměřenému počtu dětí registrovaných jako podezřelí z trestných činů a k vyšší míře vazby u dětí z nízkopříjmových rodin, z rodin migrantů a z menšinového prostředí.[235] Více než polovina všech dětských podezřelých žije v pouhých deseti procentech těchto čtvrtí a téměř patnáct procent žije v pouhém jednom procentu z nich.[236] Opatření, jako je přístup „Top600" v Amsterdamu, cílený zásah zaměřený na osoby identifikované na základě policejních a obecních údajů jako vysoce rizikoví recidivisté,[237] jsou často přirovnávána k prediktivní policejní práci. Ačkoli mají za cíl snížit recidivu, hodnocení zpochybňují jejich účinnost a nadále neúměrně postihují určité demografické skupiny.[238]

Podobné vzorce jsou patrné v *České republice*, kde jsou romské děti častěji odebrány z rodin na základě podezření ze spáchání trestného činu.[239] Na *Slovensku* je velká část zaznamenané mládežnické kriminality v regionu, zejména majetkové trestné činy jako krádeže, úzce spojena s ekonomickou deprivací, avšak reakce státu mají tendenci upřednostňovat represivní opatření namísto řešení základních příčin.[240]

Děti se zdravotním znevýhodněním čelí jedněm z nejzávažnějších forem diskriminace. V *České republice* existuje přímá souvislost mezi psychosociálním nebo mentálním znevýhodněním a

---

[233] Článek 50 odst. 2 zákona ze dne 8. dubna 1965. Viz také Podkladové studie, s. 20.
Defence for Children International Belgium, 2015. *Praktický průvodce pro právníky zastupující děti v konfliktu se zákonem*. https://lachild.eu/wp-content/uploads/2016/05/Guide_Avocats_FR-web.pdf, s. 63–69. Viz také Podkladové studie, s. 20.

[235] Údaje ukazují, že z dětí evidovaných jako podezřelí v policejních záznamech v roce 2022 jsou děti s migračním původem zřetelně nadreprezentovány: mládež z Nizozemských Karibiků (44/1 000), Maroka (31/1 000) a Surinamu (31/1 000) je evidována jako podezřelá častěji než mládež bez migračního původu (11/1 000). Data dále ukazují, že děti a mladí lidé z rodin s nízkými příjmy (28/1 000) jsou zastoupeni mnohem častěji než ti z rodin s vysokými příjmy (7/1 000). Navíc jsou chlapci (21/1 000) zastoupeni častěji než dívky (8/1 000). Podkladové studie, s. 47–48.

[236] Podkladové studie, s. 47.

[237] PILP. *Top400 – strategie prevence kriminality „shora dolů" v Amsterdamu*. https://pilp.nu/wp-content/uploads/2023/10/Top400_topdown-crime-prevention-Amsterdam.def_.pdf, s. 10. Viz také Podkladové studie, s. 48.

[238] Centrum vědeckého výzkumu a dat. 2023. *Žádné náznaky, že by přístup Top600 vedl k nižší recidivě*. https://www.wodc.nl/actueel/nieuws/2023/11/16/geen-aanwijzingen-dat-top600-aanpak-leidt-tot-minder-recidive. Viz také Podkladové studie, s. 48.

[239] Podkladové studie, s. 5, 38.

[240] Krádeže tvoří 38,4 % celkové kriminality mladistvých. Generální prokuratura konstatovala, že se těchto trestných činů často dopouštějí děti z ekonomicky znevýhodněného prostředí, ačkoli přesné údaje o souvislosti mezi chudobou a páchání trestných činů nejsou k dispozici. Generální prokuratura Slovenské republiky, 2024. *Zpráva generálního prokurátora Slovenské republiky o činnosti prokuratury a zjištěních o stavu zákonnosti v na Slovenské Republice pro 2023,* https://www.genpro.gov.sk/fileadmin/Sprava_o_cinnosti/2023/vlastny_material.pdf, s. 51. Viz také Podkladové studie, s. 6.

uplatňováním donucovacích opatření.[241] Na *Slovensku* jsou záruky proti zbavení svobody u dětí se zdravotním znevýhodněním obzvláště slabé:[242] umístění do psychiatrického zařízení je povoleno jako předběžné (prozatímní) opatření, i když dítě nepředstavuje bezprostřední nebezpečí pro sebe ani pro své okolí. Předběžné umístění dítěte do psychiatrického ústavu může být dítěti uloženo i v případech, kdy by dítě nemohlo být umístěno do vazby nebo v psychiatrické léčebně na základě rozhodnutí vydaného v občanskoprávním řízení.[243]

1.3. Dobrá praxe

Přestože ve všech šesti zkoumaných zemích EU přetrvávají určitá porušování práv a mezery v implementaci, existuje také několik slibných postupů, které ukazují, jak by justiční systémy mohly lépe chránit práva dětí a omezit diskriminační zacházení.

Holistická hodnocení pomáhají zakotvit rozhodnutí v nejlepším zájmu dítěte a snižují riziko diskriminačních nebo represivních opatření.[244]

- V *Nizozemsku* provádí individuální posuzování dětí podezřelých nebo obviněných z trestných činů Rada pro ochranu dětí. Tato posouzení probíhají v rámci multidisciplinárního procesu, do něhož jsou zapojeni psychologové, pedagogové a sociální pracovníci.[245] Posouzení, které se řídí podrobným dotazníkem, zohledňuje sociální, emocionální a vzdělávací zázemí dítěte. Tento model spolupráce kontrastuje s represivními nebo úzce diagnostickými přístupy a zajišťuje, že zásahy vycházejí z nejlepšího zájmu dítěte, čímž se snižuje riziko diskriminace nebo zbytečného nátlaku.

Cenné vzory nabízí také snaha o zlepšení **odborné přípravy**.

- V *Nizozemsku* se v rámci zajištění kvality soudnictví využívá metoda známá jako „zrcadlení" nebo „intervize", která vybízí soudce k zapojení se do

[241] Úřad veřejného ochránce práv, 2024. *Zranitelné skupiny osob v ochranné léčbě*. Brno: Úřad veřejného ochránce práv, https://www.ochrance.cz/uploads-import/ESO/10-2023-NZ_ochranna_lecba_vyzkumna_zprava.pdf, s. 10. Viz také výzkumná zpráva Ústavu kriminologie a sociální prevence, která se zaměřuje na recidivu mladistvých a vychází ze zahraničních studií, uvádí mezi rizikovými faktory „významné duševní poruchy" či „nízké IQ". – Večerka, K., Hulmáková, J., Štěchová, M., 2019. *Mladiství v procesu narušené socializace*. Praha: Ústav kriminologie a sociální prevence, https://www.iksp.cz/storage/169/458-Mladistvi-v-procesu-poruchove-socializace.pdf, s. 24. Viz také Podkladové studie, s. 5, 38–39.

[242] Trestní zákoník, § 103 odst. 1. K umístění do psychiatrické léčebny za účelem výchovného opatření došlo v případu, o kterém rozhodl Okresní soud v Žiaru nad Hronom rozsudkem ze dne 1. 12. 2021, sp. zn. 9P/47/2020. Viz také Podkladové studie, s. 71.

[243] Trestní řád, § 85 odst. 7. https://www.najpravo.sk/dovodove-spravy/rok-2024/dovodova- sprava-k-zakonu-c-40-2024-z-z.html. Viz také Podkladové studie, s. 5.

[244] Taková posouzení lze však považovat za osvědčenou praxi pouze tehdy, jsou-li skutečně participativní, provádějí se *společně* s dítětem, nikoli *za* něj, a zohledňují strukturální faktory, které ovlivňují situaci dítěte. Přílišné spoléhání se na rámce založené na odborných posudcích s sebou nese riziko posílení paternalistických nebo individualizujících přístupů, a to zejména u dětí z marginalizovaných skupin, které mohou být náchylnější k profilování nebo systémové diskriminaci. Zajištění dialogu s dítětem a povědomí o širších sociálních determinantech je proto zásadní pro to, aby se zabránilo individualizaci strukturálních nerovností.

[245] Online workshopy ACCESS pro sociální pracovníky a kurátory, 28. dubna a 5. května.

interdisciplinární diskuse s kolegy o jejich rozhodovací činnosti.[246] Tyto strukturované výměny zkušeností podporují sebereflexi, odhalují implicitní předsudky a přispívají k promyšlenějšímu a spravedlivějšímu rozhodování.[247]

- Podobná iniciativa v *Belgii* sdružuje odborníky z celého systému soudnictví pro děti v rámci školení založeného na hraní rolí, což účastníkům umožňuje lépe porozumět různým úhlům pohledu a zranitelnosti v případech týkajících se dětí.[248] Tato metoda podporuje empatii, zlepšuje komunikaci a pomáhá odborníkům lépe reagovat na složité situace, kterým děti v soudním systému čelí.

2. Děti mladší než je věk trestní odpovědnosti

2.1. Mezinárodní a unijní právní standardy

Ačkoli se mnohé procesní záruky, jako například ty obsažené ve směrnici EU 2016/800, vztahují konkrétně na děti, které dosáhly věku trestní odpovědnosti, neznamená to, že by mladší děti byly z ochrany vyloučeny. Děti, které nedosáhly minimálního věku, mohou být předmětem formálních řízení nebo opatření, jako je umístění do uzavřených zařízení, která mají v podstatě represivní charakter, a přesto jim neposkytují stejnou úroveň procesních záruk, jaká je k dispozici v trestním řízení.[249]

Výbor pro práva dítěte zdůraznil, že dětem, které nedosáhly věku trestní odpovědnosti, musí být zajištěno **stejné spravedlivé a rovné zacházení** jako dětem, které tento minimální věk dosáhly nebo jej překročily.[250] **Stanovení přiměřeně vysokého minimálního věku trestní odpovědnosti** je pouze jedním z aspektů účinného systému soudnictví pro děti.[251] Státy musí rovněž **vypracovat vhodná opatření** pro děti, které tento věk ještě nedosáhly. S těmito dětmi se nesmí zacházet jako s pachateli, ale je třeba jim poskytovat podporu prostřednictvím individuálních služeb a pomoci přizpůsobených jejich vývojovým potřebám.[252] Skutečnost, že dítě ještě nedosáhlo minimálního věku trestní odpovědnosti, nesmí vést k tomu, že bude zbaveno záruk zaručených všem dětem, které jsou podezřelé, obviněné nebo uznané vinnými z porušení trestního práva.[253]

Rada Evropy rovněž potvrzuje, že i velmi malé děti nebo děti, které nemají plnou schopnost samostatně uplatňovat svá práva, jsou přesto nositeli práv.[254] Aby byly tyto děti chráněny před diskriminací a aby se zabránilo jejich opomíjení, členské státy

---

[246] Kulatý stůl ACCESS Transnational exchange, 18.–19. března 2025.
[247] Judikatura. 2008. *Kvalita rozhodnutí soudní soudního systému v Nizozemsku.* https://www.rechtspraak.nl/binaries/content/assets/rvdr/com/rvdr-com-quality-of-the-judicial-system-in-the- netherlands-en-fr.pdf, s. 11.
[248] Online workshopy ACCESS pro právníky, 22. a 29. dubna 2025.
[249] ICJ. 2021. *Doporučení týkající se hlavních zásad individuálního posuzování dětí v konfliktu se zákonem*, https://www.icj.org/wp-content/uploads/2021/12/ENGL-Recommendations-Individual- assessment.pdf, s. 19.
[250] Výbor pro práva dítěte, obecný komentář č. 10, odst. 33.
[251] Výbor pro práva dítěte, obecný komentář č. 24, odst. 23.
[252] *Tamtéž.*
[253] Mezinárodní soudní dvůr (ICJ). 2021. *Doporučení týkající se hlavních zásad individuálního posuzování dětí, které se dostaly do konfliktu se zákonem*, https://www.icj.org/wp-content/uploads/2021/12/ENGL-Recommendations-Individual-assessment.pdf, s. 19.
[254] Pokyny k justici vstřícné k dětem, 2010. IV, oddíl D, odst. 44.

musí **zavést alternativní systémy zastupování a podpory.**[255] Stručně řečeno, věk nebo způsobilost k právnímu jednání dítěte by nikdy neměly být překážkou pro výkon jeho lidských práv a ochranu ze strany zákona.

Tento standard potvrzuje i judikatura. Evropský soud pro lidská práva rozhodl, že formální zařazení řízení nesmí zbavovat děti mladší než je věk trestní odpovědnosti procesních záruk, pokud jim hrozí závažná opatření, včetně zbavení osobní svobody.[256] Evropský výbor pro sociální práva ve *věci ICJ proti České republice* podobně rozhodl, že děti mladší věku trestní odpovědnosti musí požívat přiměřené ochrany, bez ohledu na to, zda se jedná formálně o občanskoprávní či trestní řízení, a že ochranné záměry nemohou ospravedlnit slabší procesní záruky.[257] Toto rozhodnutí zdůraznilo, že ochrana nesmí být na úkor procesní spravedlnosti, a to ani u nejmladších dětí.[258]

2.2. Porušování práv a mezery v implementaci

V šesti analyzovaných zemích EU se děti mladší než věk trestní odpovědnosti často ocitají v šedé zóně z hlediska práva: orgány je mohou podrobit donucovacím opatřením, aniž by jim byly poskytnuty procesní záruky, které náleží starším dětem či dospělým. Nástroje rodinného práva, původně určené k poskytování podpory a ochrany, jsou často zneužívány k ukládání represivních sankcí těmto dětem. Taková opatření však často postrádají záruky spravedlivého procesu, které jsou zajištěny v trestním řízení.

V *České republice* mohou být děti mladší než minimální věk trestní odpovědnosti umístěny do psychiatrických léčeben na základě příkazu k ochranné léčbě, a to navzdory podstatně slabším procesním zárukám, zejména pokud jde o délku trvání takového umístění, než jaké vyžaduje trestní právo *(viz kapitola II, oddíl 3.2)*.[259] Předběžná opatření mohou vést k umístění dětí do ústavní péče bez adekvátní ochrany soukromí,[260] povinného právního zastoupení[261] nebo důkazního břemene potřebného k prokázání viny. Paradoxně mohou tyto zásahy vést k důsledkům závažnějším než rozsudek soudu – děti mohou zůstat v ústavní péči déle než dospělí odsouzení za stejný trestný čin, a to na základě paternalistického odůvodnění „ochrany jejich vývoje".[262]

Podobné problémy existují na *Slovensku*, kde je „ochranná výchova" ukládána v rámci občanskoprávního, nikoli trestního řízení, což s sebou nese nižší úroveň procesní ochrany. Dítě mladší 14 let může být umístěno do psychiatrické léčebny, aniž by splňovalo zákonná kritéria pro

[255] Pokyny k justici vstřícné k dětem, 2010. IV, oddíl D, odst. 44.
[256] *Blokhin v. Rusko*, ESLP, stížnost č. 47152/06, rozsudek velkého senátu ze dne 23. března 2016, body 175–176.
[257] *Mezinárodní komise právníků (ICJ) proti České republice*, rozhodnutí Evropského výboru pro sociální práva ve věci samé, stížnost č. 148/2017, 20. října 2020, odst. 85.
[258] ICJ. 2021. *Česká republika: ICJ a Fórum pro lidská práva oslavují přelomové rozhodnutí Evropského výboru potvrzující procesní práva dětí*. https://www.icj.org/czech-republic-icj-and-forum-for-human-rights- celebrate-landmark-european-committee-decision-upholding-procedural-rights-for-children/.
[259] Zákon o soudnictví ve věcech mládeže, § 95a odst. 2 a 4. Viz také Podkladové studie, s. 7, 33.
[260] Zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, § 116 odst. 2. Viz také Podkladové studie, s. 38.
[261] Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, § 469 odst. 1. Viz také Podkladové studie, s. 37–38.
[262] Podkladové studie, s. 7, 30.

„ochranné opatření", například v případě, že představují nebezpečí pro ostatní.[263] Ani v případě zbavení svobody není těmto dětem zaručeno povinné právní zastoupení během policejních výslechů.[264] Ačkoli je teoreticky možné, aby si dítě zajistilo právního zástupce, ať už samostatně nebo prostřednictvím své rodiny, je to u dětí žijících v chudobě nebo čelících sociálnímu vyloučení vysoce nepravděpodobné, což vytváří další diskriminační překážku bránící jejich ochraně.

V *Bulharsku* nejsou děti mladší 14 let trestně odpovědné, ale mohou být přesto podrobeny nápravným opatřením, jako je umístění do internátních nebo výchovných ústavů *(viz kapitola II, oddíl 3.2)*. Jelikož se nejedná o trestní řízení, jsou děti vyloučeny z ochrany zaručené směrnicí EU 2016/800.[265] V důsledku toho se mladší děti stávají zranitelnými vůči donucovacím opatřením bez náležitých právních záruk.

2.3. Dobrá praxe

Některé jurisdikce přijímají opatření k rozšíření procesních záruk na děti, které ještě nedosáhly věku trestní odpovědnosti, a tím odstraňují mezery, kvůli nimž nejmladší děti nemají dostatečnou ochranu.

Zajištění **právní pomoci pro všechny děti, bez ohledu na věk,** je klíčové pro ochranu jejich práv během policejního výslechu a dalších řízení.

- V *Nizozemsku* se projednává legislativní návrh, který má zaručit právní pomoc všem dětem vyslýchaným policií, včetně těch, které nedosáhly věku trestní odpovědnosti.[266] Na *Slovensku* podal generální prokurátor Nejvyššímu soudu žádost o vyjasnění ohledně povinnosti poskytovat právní pomoc podezřelým a obviněným osobám, včetně dětí mladších než je věk trestní odpovědnosti.[267] Ačkoli rozhodnutí Nejvyššího soudu dosud nebylo vydáno, tento vývoj představuje pozitivní uznání práv dětí, zejména těch, které jsou v současné době vyloučeny z právní ochrany.
- V *České republice* byla v návaznosti na rozhodnutí Evropského výboru pro sociální práva ve věci ICJ v. Česká republika (2017)[268] v roce 2024 přijata legislativní reforma,[269] která rozšiřuje právo na povinnou právní pomoc na děti mladší než je věk trestní odpovědnosti. Reforma nyní zajišťuje, že dětem je poskytována právní pomoc

[263] Podkladové studie, s. 5, 70.
[264] *Tamtéž*, s. 67.
[265] Podkladové studie, s. 27. Trestní řád, § 85 odst. 7.
[266] Návrh zákona o posílení právní pomoci v trestním řízení (Versterking rechtsbijstand in het strafproces), https://wetgevingskalender.overheid.nl/Regeling/WGK026222; Z diskusí během online workshopu pro státní zástupce a pracovníky orgánů činných v trestním řízení. Konal se 10. června 2025. Viz také: *Zákon ze dne 25. února 2026, kterým se zavádí nový trestní řád* (*Wetboek van Strafvordering*).https://www.officielebekendmakingen.nl/stb-2026-56.pdf, oddíly 6.1.3. (3) a 6.1.5 (1) a (2).
[267] Z diskusí během online workshopu pro státní zástupce a příslušníky orgánů činných v trestním řízení. Konalo se 10. června 2025.
[268] *Mezinárodní komise právníků (ICJ) proti České republice,* rozhodnutí Evropského výboru pro sociální práva ve věci samé, stížnost č. 148/2017, 20. října 2020.
[269] Zákon č. 165/2024 Sb.

od prvního kontaktu s orgány činnými v trestním řízení v postavení podezřelého z protiprávního jednání.[270]

[270] Zákon o soudnictví ve věcech mládeže, § 89c odst. 1.

Členové komise

Duben 2026

Předseda:
Prof. Carlos Ayala, Venezuela

Místopředsedové:
Soudkyně Radmila Dragicevic-Dicic, Srbsko
Soudce Sir Nicolas Bratza, Spojené království

Výkonný výbor:
(předsedkyně) Roberta Clarke, Barbados
Nahla Haidar El Addal, Libanon
Mazen Darwish, Sýrie
Soudkyně Qinisile Mabuza, Eswatini
Paní Mikiko Otani, Japonsko
Prof. Marco Sassoli, Itálie/Švýcarsko
Pan Wilder Tayler, Uruguay

Ostatní členové komise:
Afrika
Soudce Azhar Cachalia, Afrika
Soudce Moses Chinhengo, Afrika
Paní Jamesina King, Afrika
Soudce Charles Mkandawire, Afrika
Soudkyně Aruna Narain, Afrika
Soudkyně Lillian Tibatemwa-Ekirikubinza, Afrika
Soudce Sanji Monageng, Afrika
Soudce Willy Mutunga, Afrika
Pan Lawrence Mute, Afrika

Asie a Evropa
soudce Ajit Prakash Shah, Asie
soudce Kalyan Shrestha, Asie
paní Ambiga Sreenevasan, Asie
paní Imrana Jalal, Asie
paní Miyeon Kim, Asie
Prof. Kyong-Wahn Ahn, Asie
Soudce Adolfo Azcuna, Asie
Dr. Elizabeth Biok, Asie
paní Hina Jilani, Asie
paní Chinara Aidarbekova, Evropa
soudkyně Martine Comte, Evropa
Paní Gulnora Ishankhanova, Evropa
Paní Asne Julsrud, Evropa
Soudce Egbert Myjer, Evropa
Dr. Jarna Petman, Evropa
Soudce Stefan Trechsel, Evropa
Prof. Fionnuala Ni Aolain, Evropa
Paní Patricia Schulz, Evropa
Anne Rambergová, Evropa
Profesorka Laurence Burgorgue-Larsenová, Evropa

MENA
Paní Hadeel Abdel Aziz, MENA Pan Marzen Darwish, MENA Pan Gamal Eid, MENA
Soudkyně Kalthoum Kennou, MENA
Soudkyně Fatsah Ouguergouz, MENA Pan Michael Sfard, MENA
Soudce Marwan Tashani, MENA Paní Mona Rishmawi, MENA

Amerika
Pan Reed Brody, Amerika
Paní Catalina Botero, Amerika
Prof. José Luis Caballero Ochoa, Amerika Prof. Juan Mendez, Amerika
Prof. Mónica Pinto, Amerika
Prof. Victor Rodriguez Rescia, Amerika Pan Alejandro Salinas Rivera, Amerika Prof. Rodrigo Uprimny Yepes, Amerika Paní Claudia Paz y Paz, Amerika
Paní Roberta Clarke, Amerika Paní Beth Van Schaack, Amerika
Pan Eduardo Ferrer MacGregor, Amerika

International
Commission
of Jurists

P.O. Box 1740

Rue des Bains 3
CH 1211 Ženeva 1
Švýcarsko

t +41 22 979 38 00
f +41 22 979 38 01
www.icj.org